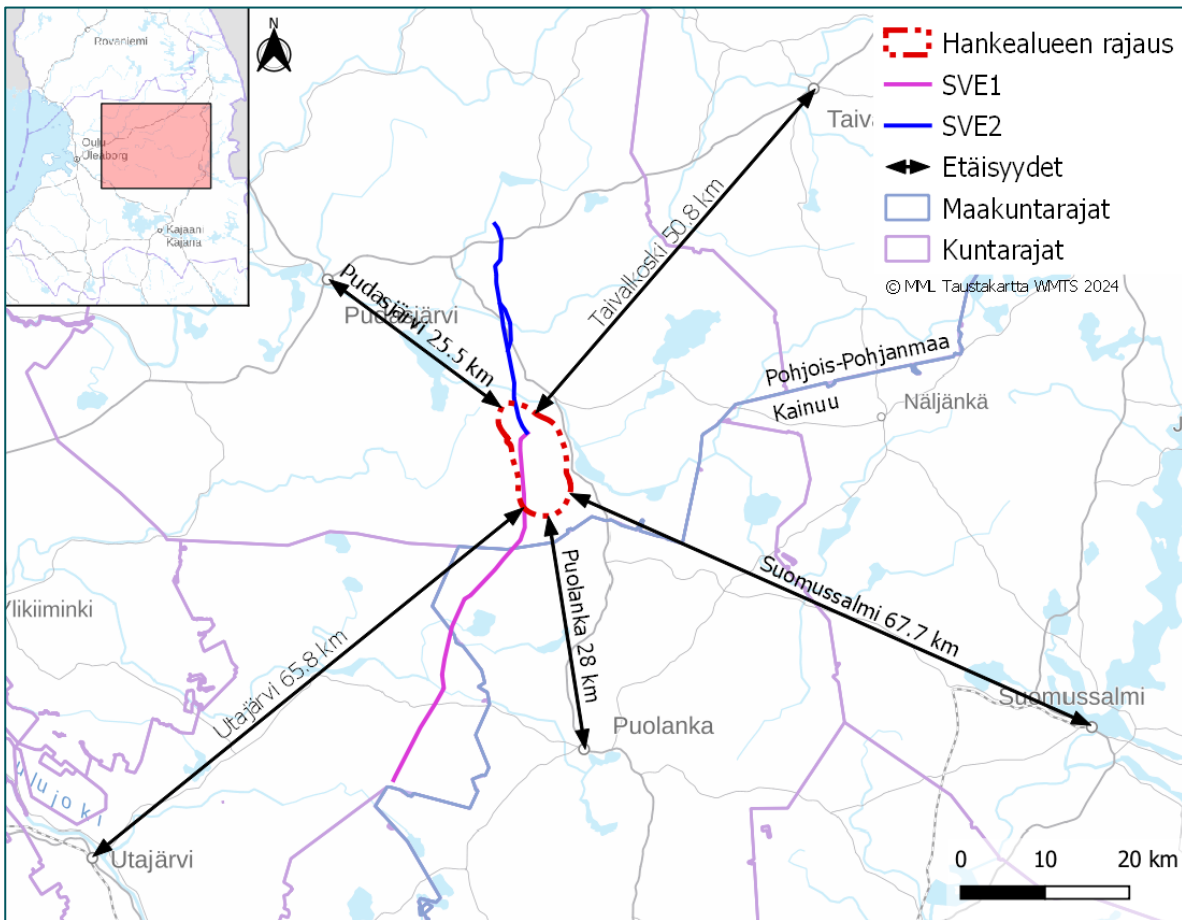

Pudasjärven kaupunki

Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Suunnittelualueen sijainti.

10.10.2024

1 Yhteystiedot

Pudasjärven kaupunki

Pudasjärven kaupunki

PL 10, Karhukunnaantie 6
93101 Pudasjärvi

Tekninen johtaja
Janne Karhu
p: +358 40 544 3219
janne.karhu@pudasjarvi.fi

Kaavaa laativa konsultti

FCG Finnish Consulting Group Oy

Projektipäällikkö
Erika Brusila
puh. 041 731 3542
erika.brusila@fcg.fi

Hankevastaava

VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy

Sepänkatu 20
90100 Oulu

Projektipäällikkö
Hankekehitys
Anssi Kaan
Puh. +358 40 163 9411
anssi.kaan@vsb.energy

Sisällysluettelo

1	Yhteystiedot	1
2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus	3
3	Hankkeen kuvaus	3
4	Suunnittelutehtävä ja tavoitteet	5
5	Suunnittelun lähtökohdat	6
5.1	Suunnittelualueen nykytila	6
5.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	17
5.3	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat	18
5.4	Kainuun maakuntakaavat	28
5.5	Yleiskaavat	31
5.6	Asema- ja ranta-asemakaavat	32
5.7	Maanomistus	34
5.8	Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet	35
6	Selvitykset ja vaikutusten arviointi	36
6.1	Vaikutusten arvioinnista	36
6.2	Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteensovittaminen	36
7	Osallistuminen ja vuorovaikutus	38
7.1	Osalliset	38
7.2	Osallistuminen	39
8	Suunnitteluvaiheet ja alustava aikataulu	39

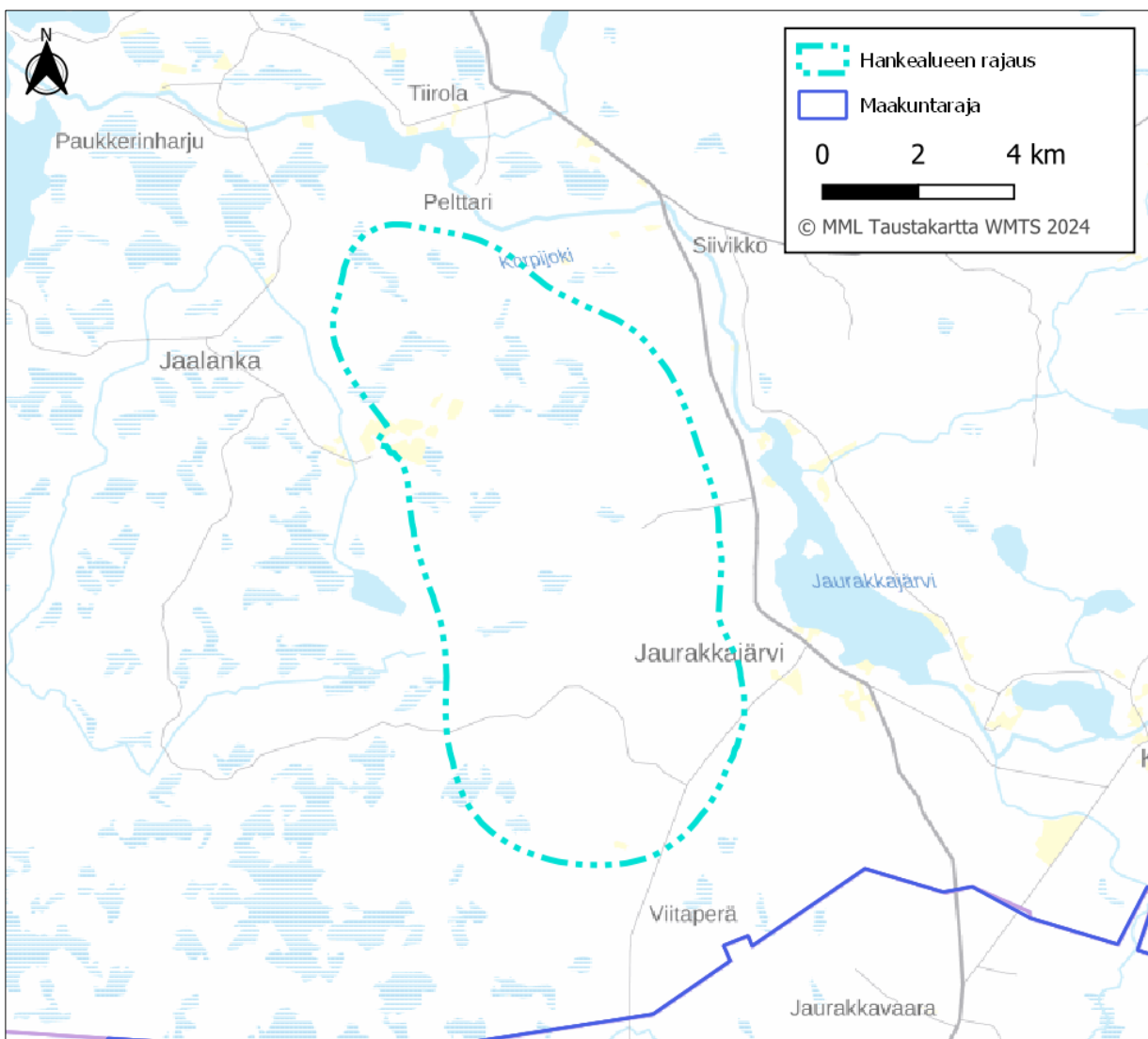
2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtäville kaavatyön aloitusvaiheessa. Osalliset voivat lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään kaavoituksen lähtökohdat, tavoitteellinen aikataulu sekä osallistumis- ja arviointimenettely. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan mitä on suunnitteilla ja mihin, ketkä ovat kaavatyön osalliset, milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa, arvioitu aikataulu, suunnittelutyön lähtökohdat, tavoitteet ja työn aikana tehtävät selvitykset sekä vaikutusten arviointi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) päivitetään tarvittaessa kaavatyön edetessä.

3 Hankkeen kuvaus

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti.

Hankkeesta vastaavana toimiva VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy (myöhemmin "VSB") suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistoa Pudasjärven kaupungin alueelle. Tuuli- ja aurinkovoimapuistohanke muodostuu Joutensuon tuulivoimapuistoalueesta, aurinkovoiman tuotantoalueesta ja sähkönsiirrosta.

Suunnittelualueen koko on noin 7 500 hehtaaria. Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, noin 26 kilometrin etäisyydellä Pudasjärven keskustasta. Taivalkosken keskusta sijoittuu noin 50 kilometrin etäisyydelle, ja Puolangan keskusta noin 28 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta. Kainuun maakunnan raja sijaitsee suunnittelualueen eteläpuolella, lähimmillään noin 2,5 km etäisyydellä suunnittelualueen rajasta.

Joutensuon alueelle suunnitellaan enintään 51 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä. Voimaloiden yksikköteho on arviolta noin 6–10 MW, jolloin kokonaistehoksi muodostuu noin 310–510 MW. Hankkeeseen kuuluu lisäksi aurinkoenergian tuotantoalue suunnittelualueen länsiosassa. Aurinkovoimahankkeen tarpeisiin käytettävä maa-ala on noin 102 hehtaaria. Tässä vaiheessa alueelle suunnitellaan noin 60 MWp:n suuruisen aurinkovoimalan rakentamista. Voimalasijoittelu ja huoltotielinjaukset tarkentuvat hankesuunnittelun ja ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä. Myös kaavoitettavan alueen koko voi tarkentua kaavoitusprosessin edetessä ja alueelle tehtävien selvitysten tulosten perusteella.

Tärkeä osa tuulivoimaosayleiskaavan laadintaa on ympäristövaikutusten arviointimenettely. Ympäristövaikutusten arviointia varten tehdyt selvitykset laaditaan siten, että osayleiskaava voidaan laatia YVA-menettelyn selvitysaineiston pohjalta. Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimapuiston ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahta varsinaista toteutusvaihtoehtoa, sekä niin sanottua nollavaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

VE0	Tuulivoimalat Hanketta ei toteuteta.
VE1	Tuuli- ja aurinkovoimalat Hankealueelle rakennetaan enintään 51 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW. Hankealueelle rakennetaan noin 60 MWp:n tehoinen aurinkovoima-alue.
VE2	Tuuli- ja aurinkovoimalat Hankealueelle rakennetaan enintään 35 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW. Hankealueelle rakennetaan noin 60 MWp:n tehoinen aurinkovoima-alue.

Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan suunnittelualueelle rakennettavalta sähköasemalta joko uutta 46 kilometriä pitkää 400 kilovoltin ilmajohtoa pitkin etelään Fingrid Oyj:n alustavasti suunnitellulle sähköasemalle tai uutta noin 22 kilometriä pitkää 400 kilovoltin ilmajohtoa pitkin pohjoiseen. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa on tarkoituksena pyrkiä yhteistyöhön lähiseudulle suunnitellun tuulivoimapuiston kanssa.

Suunnittelualue on pääosin ojitettua suota ja talousmetsää. Suunnittelualueesta noin puolet sijoittuu Metsähallituksen omistamille maa-alueille. Muu osa suunnittelualueesta on yksityisten omistuksessa olevia maa-alueita.

Suunnittelualueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita. Suunnittelualueelle sijoittuu muutama lampi ja pienehköjä järviä: Joutenlampi, Kangaslampi, Haukilampi, Hukkanen (osittain), Pikku-Hukkanen ja Pelttarin Hukkanen. Suunnittelualueen virtavesiä ovat Rupunoja ja Jaalangoja. Suunnittelualueella on jonkin verran metsätaloutta varten rakennettua tiestöä. Suunnittelualueella ei sijaitse virkistyskohteita. Kantatie 78 kulkee suunnittelualueen itäpuolella, lähimmillään noin 0,8 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta.

4 Suunnittelutehtävä ja tavoitteet

Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen taustalla on hankkeesta vastaavan tavoite vastata osaltaan niihin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin, joihin Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut.

Pudasjärven kaupunginhallitus on päättänyt käynnistää Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavan laatimisen 11.06.2024 §189.

Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa suunnitellun tuuli- ja aurinkovoimapuiston toteuttaminen ja uusiutuvan energian tuottaminen. Tuuli- ja aurinkovoimapuisto muodostuu voimaloista sekä niitä yhdistävistä rakennus- ja huoltoteistä, maakaapeleista ja sähköasemasta.

Osayleiskaavatyössä tutkitaan mahdollisuutta laatia kaava oikeusvaikutteisena ja rakentamista suoraan ohjaavana. Osayleiskaava on tavoitteena laatia siten, että sitä on mahdollista käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena MRL 77a §:n mukaisesti. Lisäksi osayleiskaavatyössä tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa teollisen kokoluokan aurinkovoimala suunnittelualueelle. Tavoitteena on osoittaa aurinkovoimala-alue kaavassa, mutta yleiskaavan laatimisen jälkeen sille on todennäköisesti haettava lisäksi suunnittelutarveratkaisua.

Hankkeelle toteutetaan YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, joka tulee etenemään tavoitteellisesti rinnakkain kaavamennettelyn kanssa. Kaavan hyväksymisestä päättää MRL 37 §:n mukaisesti Pudasjärven kaupunginvaltuusto.

Osayleiskaava on tulevaa maankäyttöä ohjaava suunnitelma, jolla osoitetaan aluevarauksia ja kaavamääräyksiä siltä osin kuin se tuuli- ja aurinkovoimapuiston rakentamiseksi on tarpeellista. Osayleiskaavassa tunnustetaan luonnonympäristön ominaispiirteet ja arvioidaan tuuli- ja aurinkovoimapuiston ympäristövaikutukset. Osayleiskaavassa annetaan tarpeellisia määräyksiä, joilla voidaan hallita ja lieventää rakentamisesta aiheutuvia ympäristömuutoksia sekä vaikutuksia.

Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimahuoltohanke vahvistaa Suomen energiahuoltoa ja edistää Suomen energiaomavaraisuutta. Lisäksi hanke edesauttaa Suomen hallituksen uuden ilmasto- ja energiastrategian toteutumista, jonka valtioneuvosto hyväksyi 30.6.2022. Strategian yhtenä tavoitteena on uusiutuvan energian tuotannon edistäminen. Petteri Orpon hallitusohjelman (2023) tavoitteena on, että Suomen energiaomavaraisuutta vahvistetaan kestäväällä tavalla edistämällä puhtaan energian siirtymää. Lisäksi uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa kasvatetaan ja edistetään toimia, joiden avulla fossiilisista polttoaineista luovutaan sähkön ja lämmön tuotannossa viimeistään 2030-luvulla.

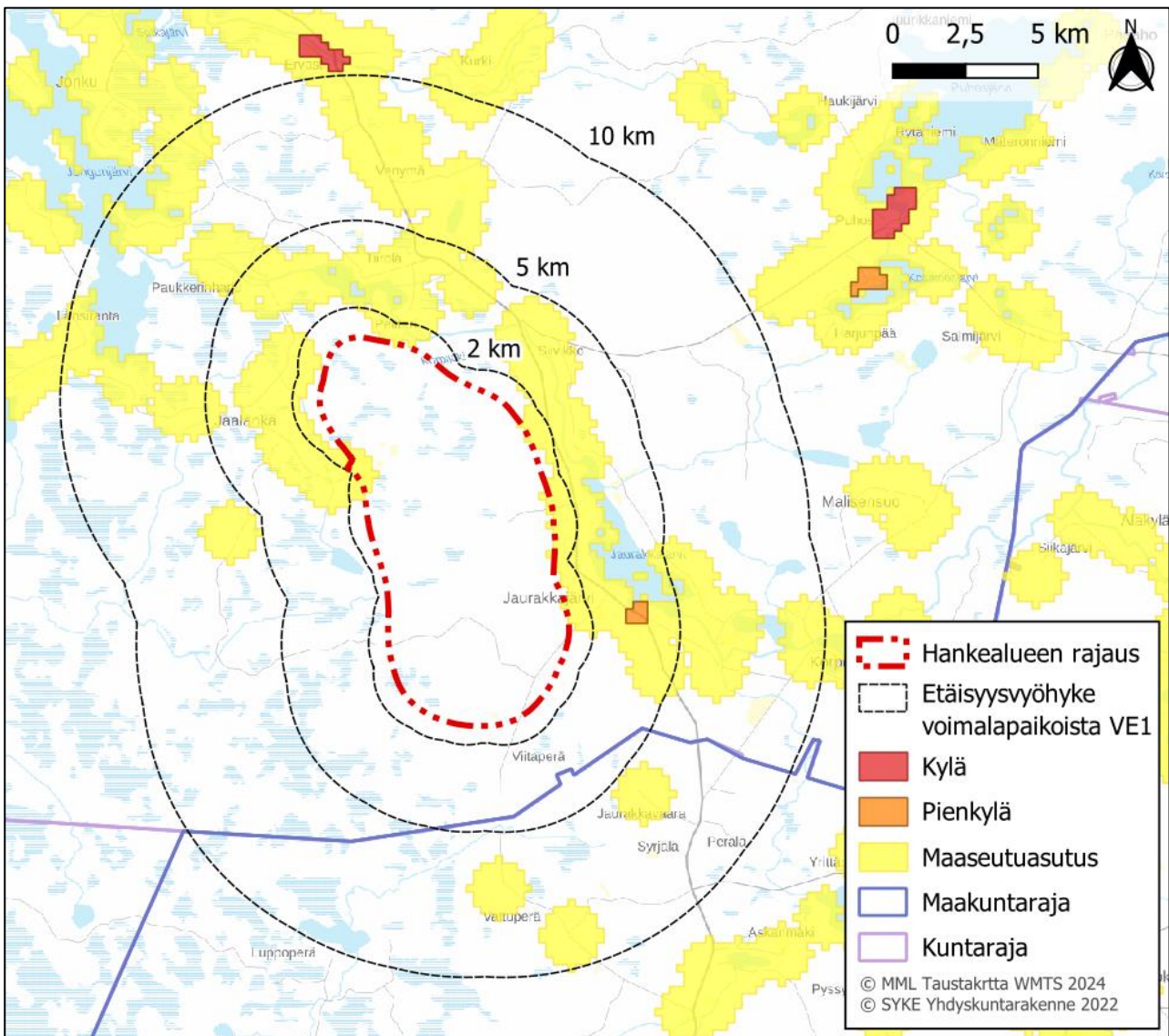
Hanke toteuttaa osaltaan myös Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategiaa, jossa linjataan toimet, joilla Suomi täyttää EU:n vuoden 2030 ilmastovelvoitteet ja saavuttaa ilmastolain mukaiset tavoitteet kasvihuonepäästöjen vähentämisestä 60 % vuoteen 2030 ja vuotta 2035 koskevan hiilineutraalisuustavoitteen. Strategian ytimessä on vihreä siirtymä ja keväällä 2022 ajankohtaistunut irtautuminen venäläisestä fossiilisesta energiasta.

Lisäksi osayleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet.

5 Suunnittelun lähtökohdat

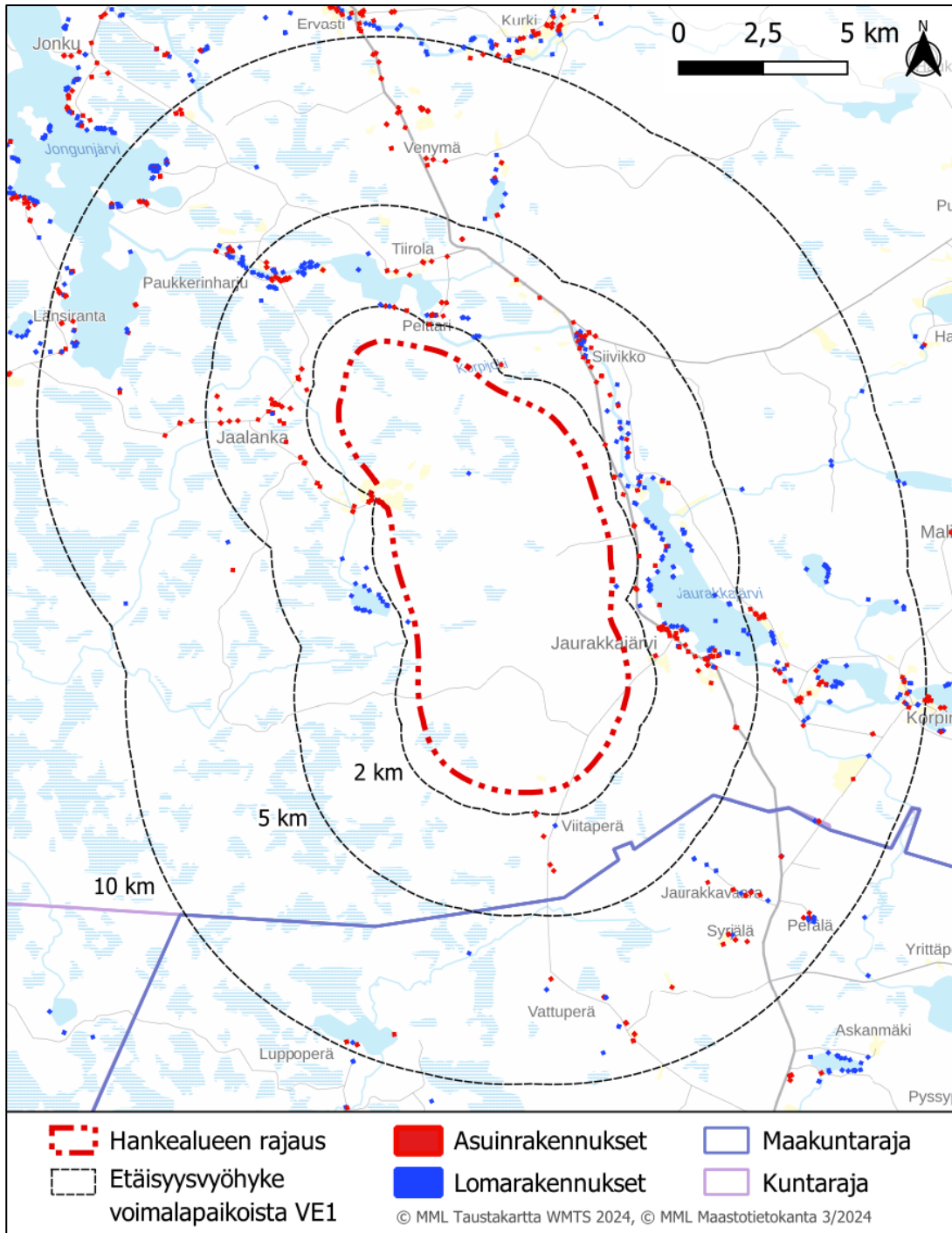
5.1 Suunnittelualueen nykytila

Suunnittelualue on pääosin ojitettua suota ja talousmetsää. Suunnittelualueen lähiympäristö on pääosin harvaan asuttua maaseutua. Lähin kylä, Ervasti, sijoittuu suunnittelualueen pohjoispuolelle lähimmillään noin kymmenen kilometrin etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Lähin pienkylä, Jaurakkajärvi, sijoittuu suunnittelualueen kaakkoispuolelle lähimmillään noin kolmen kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimaloista. Asutus suunnittelualueen läheisyydessä painottuu Jaurakkajärven, Pelttarin ja Jaalangan alueelle.

Kuva 2. Joutensuon suunnittelualueen lähiympäristön yhdyskuntarakenne Suomen ympäristökeskuksen YKR-aineiston mukaisesti.

Suunnittelualueen ympäristö on harvaan asuttua. Alle kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista ei asu yhtään vakituista asukasta. Alle viiden kilometrin etäisyydellä voimaloista asuu 139 asukasta.

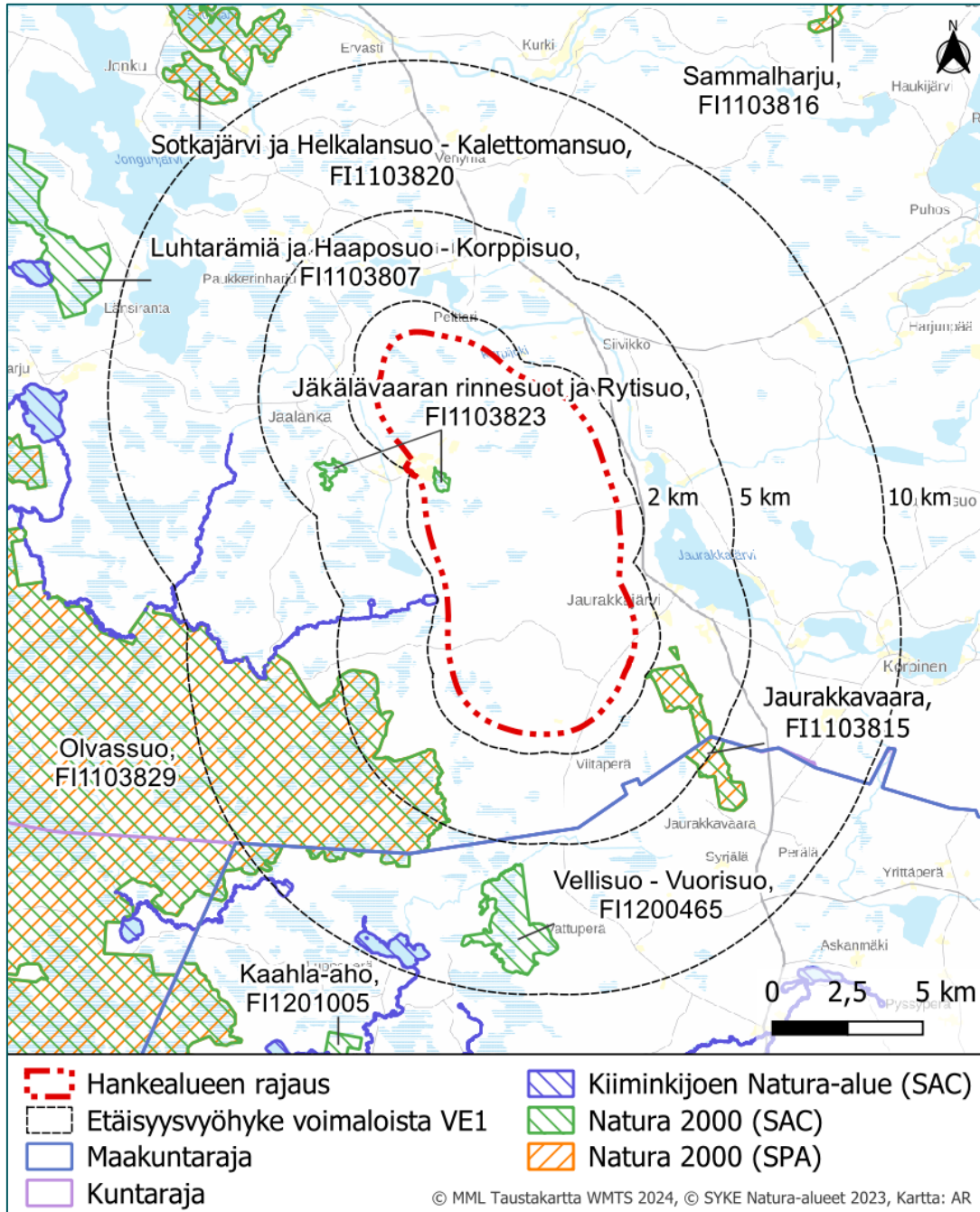
Kuva 3. Joutensuon suunnittelualueen lähiympäristön rakennukset Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaisesti.

Vakituinen asutus suunnittelualueen läheisyydessä on painottunut Puolangantien (kantatie 78) varrelle ja Jaurakkajärven pienkylään suunnittelualueen itäpuolella sekä Jaalangan alueelle suunnittelualueen länsipuolella. Loma-asutusta puolestaan on eniten suunnittelualueella ympäröivien vesistöjen rannoilla. Suunnittelualueella sijaitsee Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan yksittäinen lomarakennus, joka on kunnalta saatujen tietojen mukaan muussa käytössä. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat vähintään 2 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimalapaikoista.

Suunnittelualueen länsiosaan sijoittuu Jäkälävaaran rinnesuot ja Rytisuo -niminen Natura alue (FI1103823, SAC). Etäisyys lähimmästä suunnitellusta voimalasta on noin 640 m.

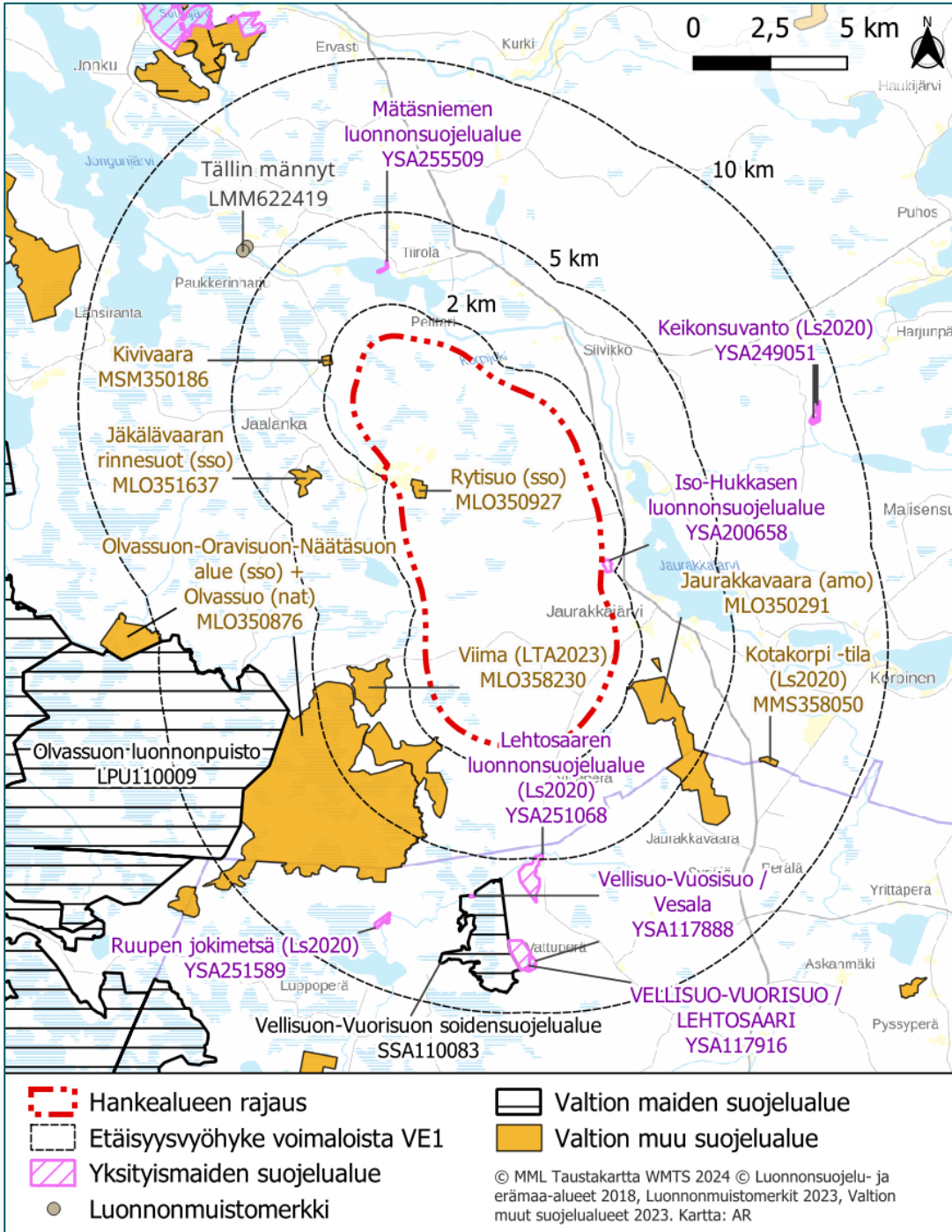
Alle 10 km etäisyydelle suunnittelualueen rajasta sijoittuu lisäksi neljä muuta Natura-alueetta:

- Kiiminkijoki (FI1101202, SAC) noin 2 km itään
- Jaurakkavaara (FI1103815, SAC/SPA) noin 2 km kaakkoon
- Olvassuo (FI1103829, SAC/SPA) noin 3 km lounaaseen
- Vellisuo-Vuorisuo (FI1200465, SAC) noin 5,5 km etelään

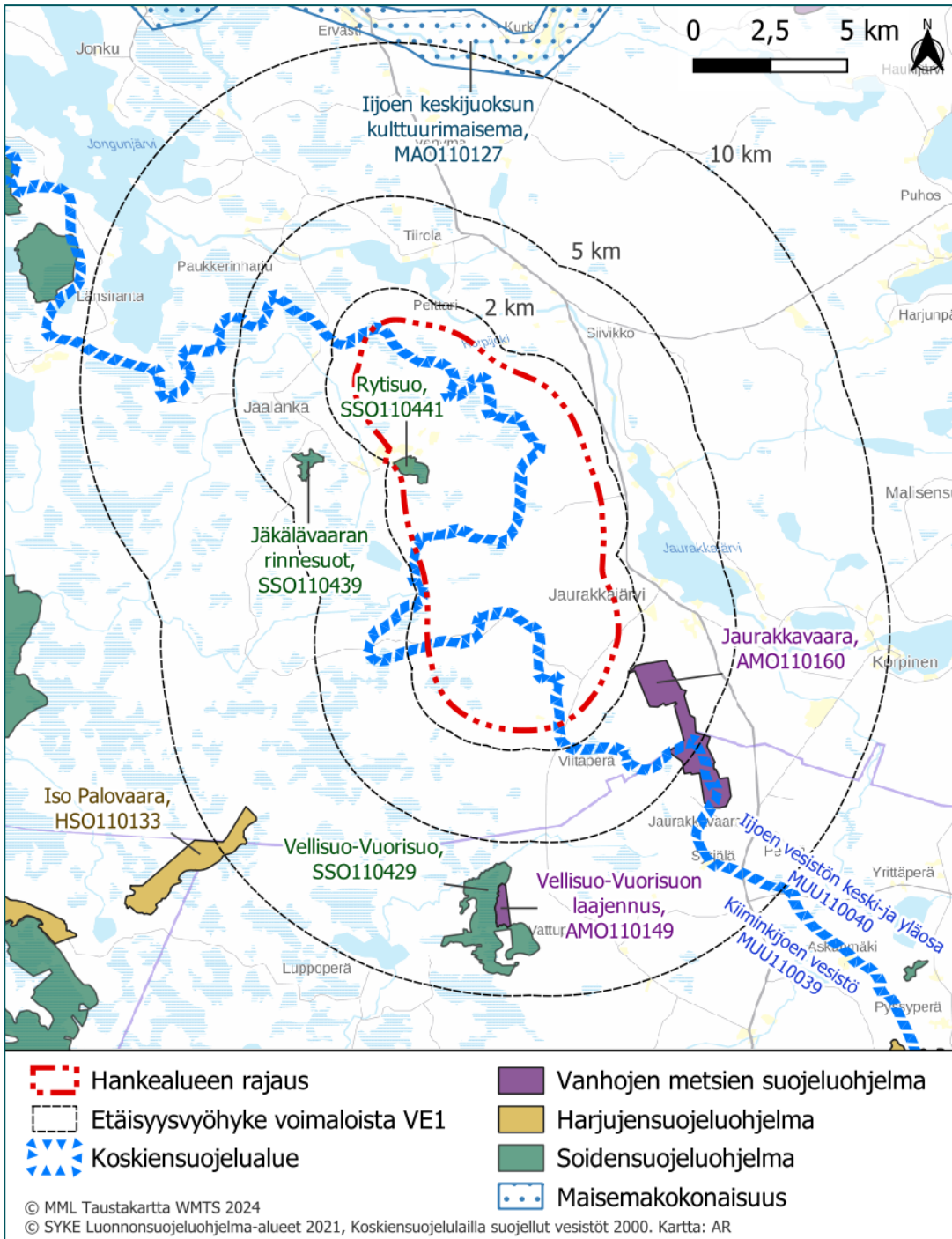
Kuva 4. Natura-alueiden sijoittuminen Joutensuon suunnittelualueeseen nähden.

Suunnittelualueelle sijoittuu valtion muu suojelualue Rytisuo, jonka etäisyys lähimmistä suunnitelluista voimaloista on noin 640 m. Lisäksi alle 10 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu kuusi valtion muuta suojelualueutta ja kaksi valtion maiden suojelualueutta. Alle 10 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu seitsemän yksityismaiden suojelualueutta. Lähin niistä (Iso-Hukkasen luonnonsuojelualue, YSA200658) sijaitsee noin 1,5 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta suunnittelualan itäpuolella. Luonnonmuistomerkkejä alle 10 km etäisyydellä on kaksi, joista lähin on noin 5,7 km päässä lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

Kuva 5. Luonnonsuojelualueiden sijoittuminen Joutensuon suunnittelualueeseen nähden.

Suunnittelualueen luoteisosiin sijoittuu Rytisuon soidensuojeluohjelma-alue. Etäisyys lähimpiin suunniteltuihin voimaloihin on noin 650 m. Alle 10 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu myös kaksi muuta soidensuojeluohjelma-aluetta, kaksi vanhojen metsien suojeluohjelma-aluetta, yksi harjijensuojeluohjelma-alue ja yksi maisemakokonaisuusalue. Hankealueen läpi kulkee Iijoen vesistön keski- ja yläosan koskiensuojelualueen sekä Kiiminkijoen vesistön koskiensuojelualueen raja.

Kuva 6. Luonnonsuojeluohjelma-alueiden sijoittuminen Joutensuon suunnittelualueeseen nähden.

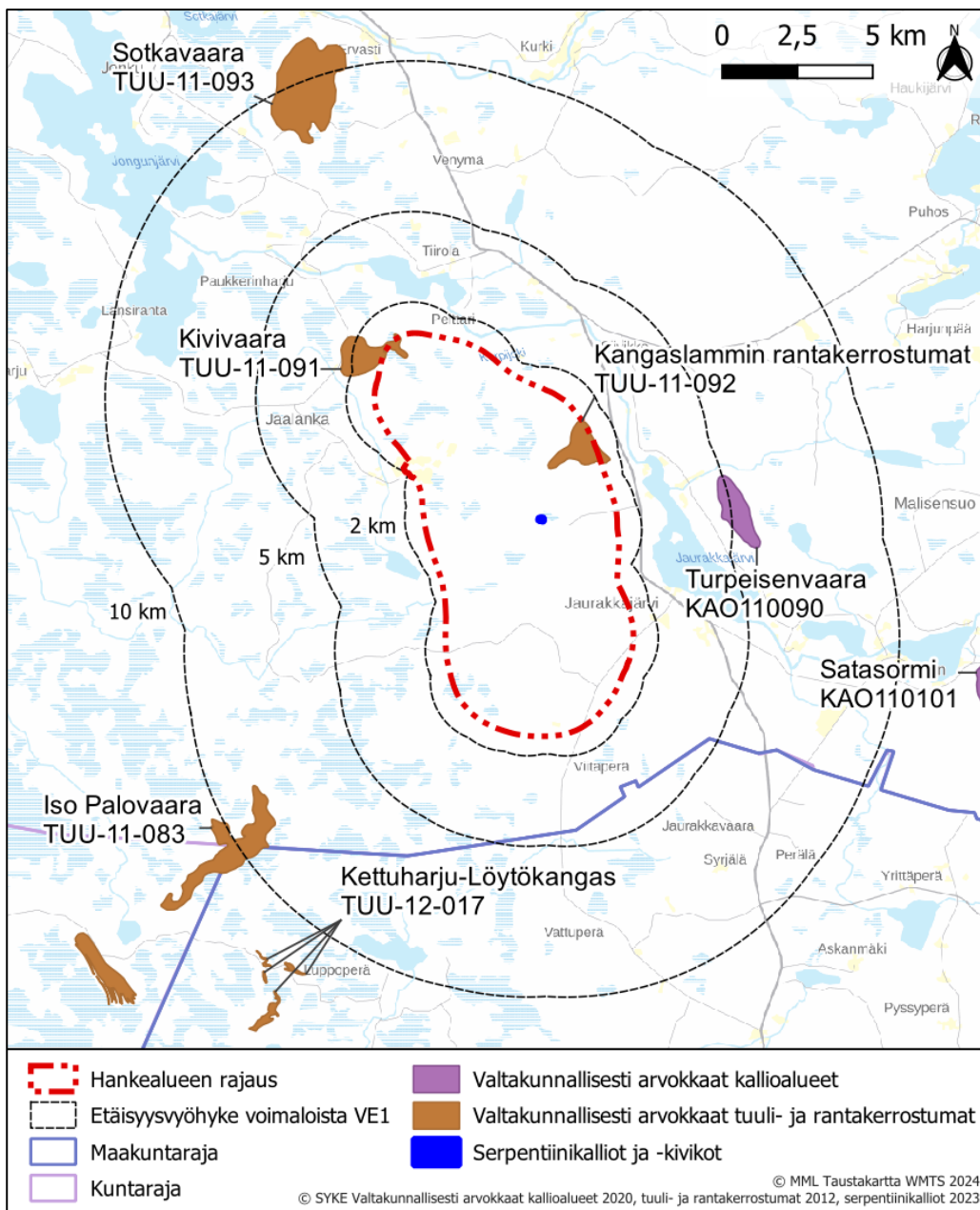
Alle 20 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu kaikkiaan seitsemän FINIBA-alueita, joista lähin on Kainuun vaarajakson metsät. Alue sijoittuu suunnittelualan kaakkoispuolelle, noin kahden kilometrin etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Lähin IBA-alue on Olvassuo-Oravisuo-Näätäsuo-Sammakkosuo, joka sijoittuu suunnittelualan länsi- ja lounaispuolelle, noin kolmen kilometrin etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Lähin maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) sijaitsee noin 1,8 kilometrin etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

Kuva 7. Suunnittelualan läheisyydessä sijaitsevat kansainvälisesti (IBA), valtakunnallisesti (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) arvokkaat lintualueet.

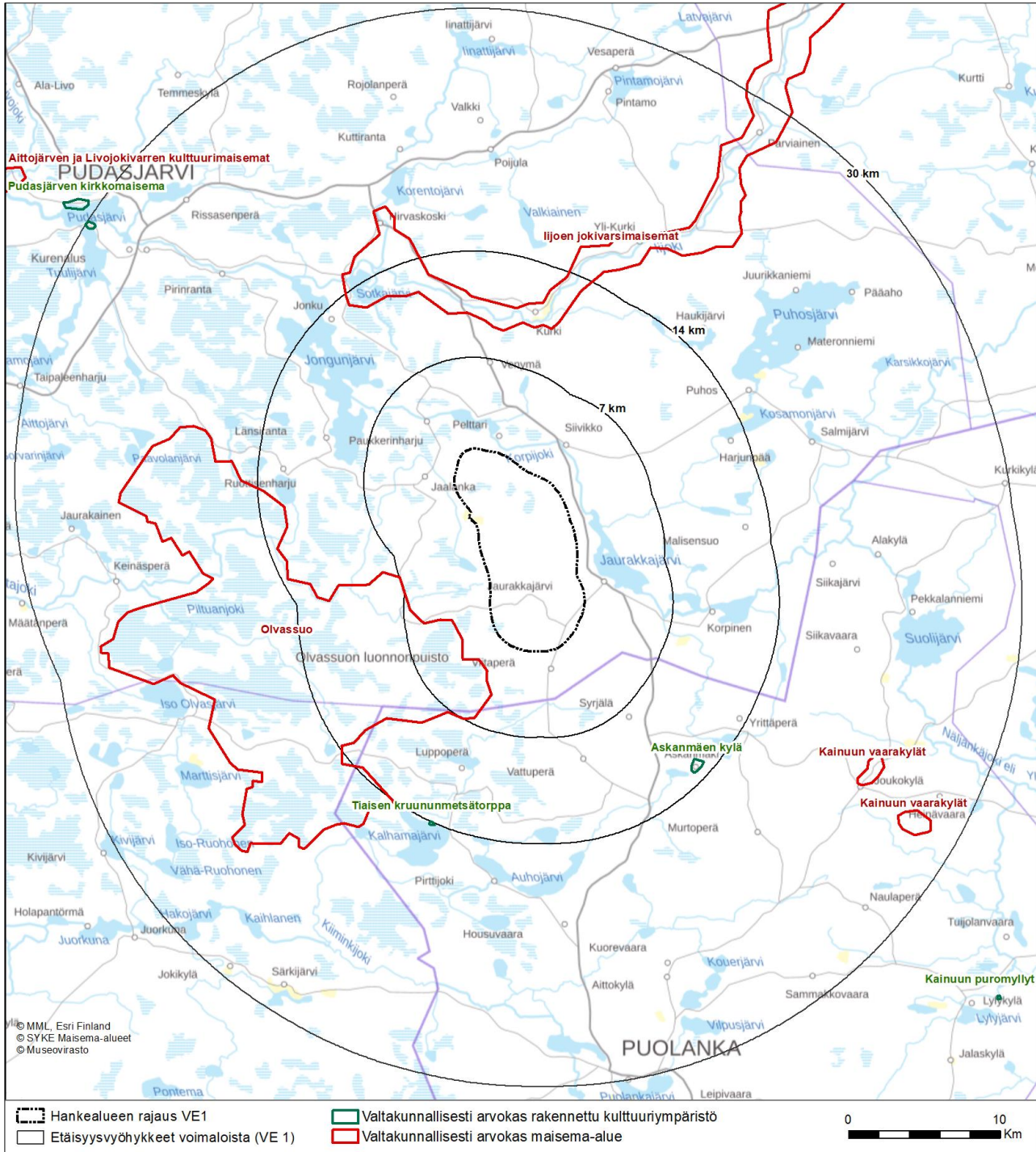
Hankealueelle sijoittuu kolme geologista arvokohdetta. Kangaslammin rantakerrostumat (TUU-11-092) sijoittuu lähimmillään noin 70 metrin etäisyydelle lähintä suunniteltua voimalaa. Kivivaara (TUU-11-091) sijoittuu noin 245 metrin etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Suunnittelualueen keskiosiin sijoittuu mahdollinen serpentiinikallio (serpentiiniitti) noin 725 metrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta. Mahdollinen serpentiinikallio on merkitty kohteen tietoihin mahdollisesti luonnonsuojelulain mukaisena esiintymänä (ei inventoitu). Kallioperäkartan mukaan kivilaji on pääasiassa serpentiiniitti, maastotietokannan mukaan alueella on kalliopaljastuma. Alueelta ei ole tietoja serpentiinikasveista.

Alle 10 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu lisäksi kolme muuta geologisesti arvokasta kohdetta: Turpeisenvaara (KAO110090) itäpuolella noin 4,7 km etäisyydellä, Sotkavaara (TUU-11-093) pohjoispuolella noin 8 km etäisyydellä ja Iso Palovaara (TUU-11-083) lounaispuolella noin 8,5 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

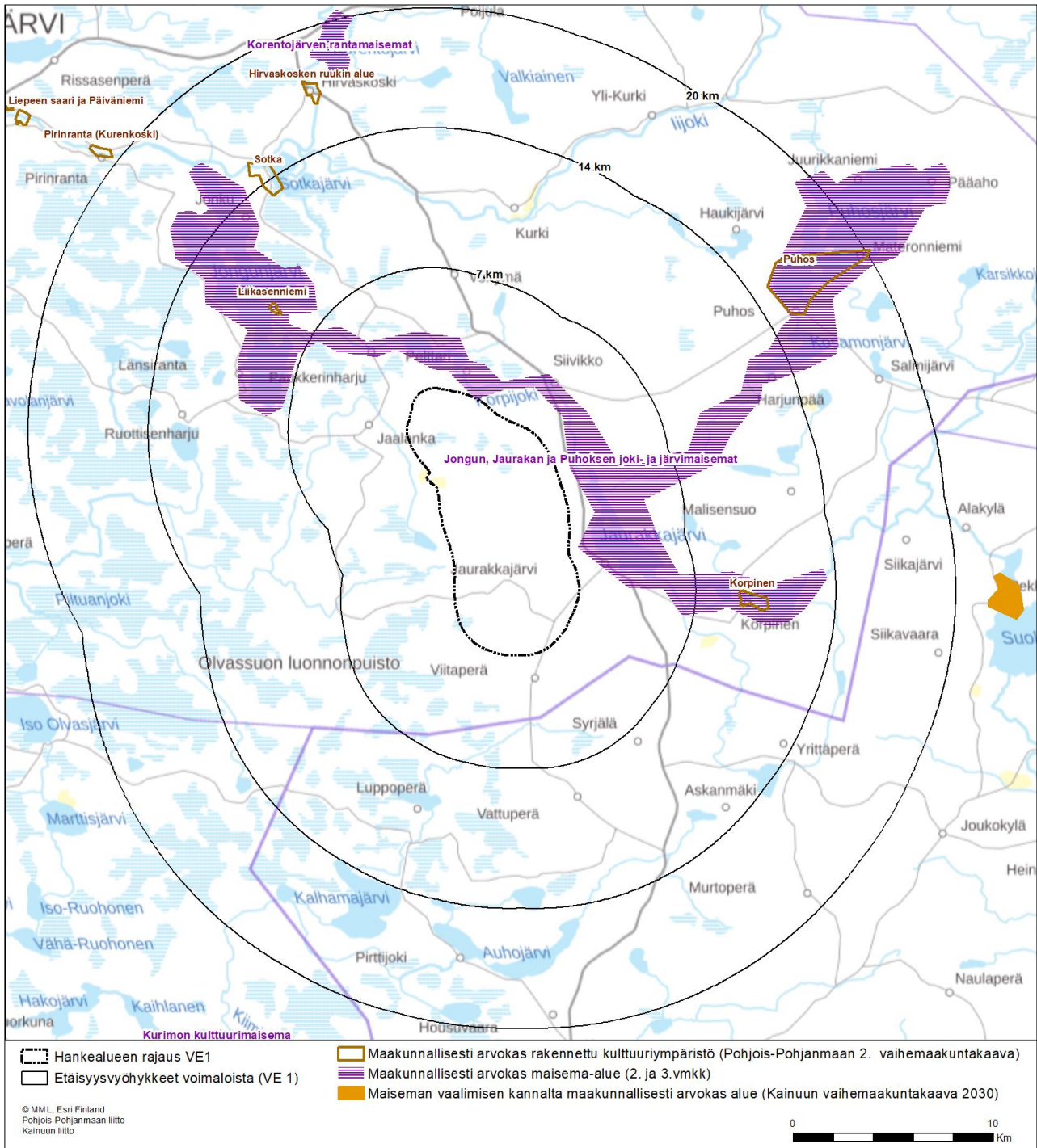
Kuva 8. Joutensuon suunnittelualueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat geologisesti arvokkaat kohteet.

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai rakennetun ympäristön arvokohteita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Olvassuon alue, sijaitsee suunnittelualueen lounaispuolella, noin 3,2 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Lähin valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Askanmäen kylä, sijaitsee suunnittelualueen kaakkoispuolella n. 12,7 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

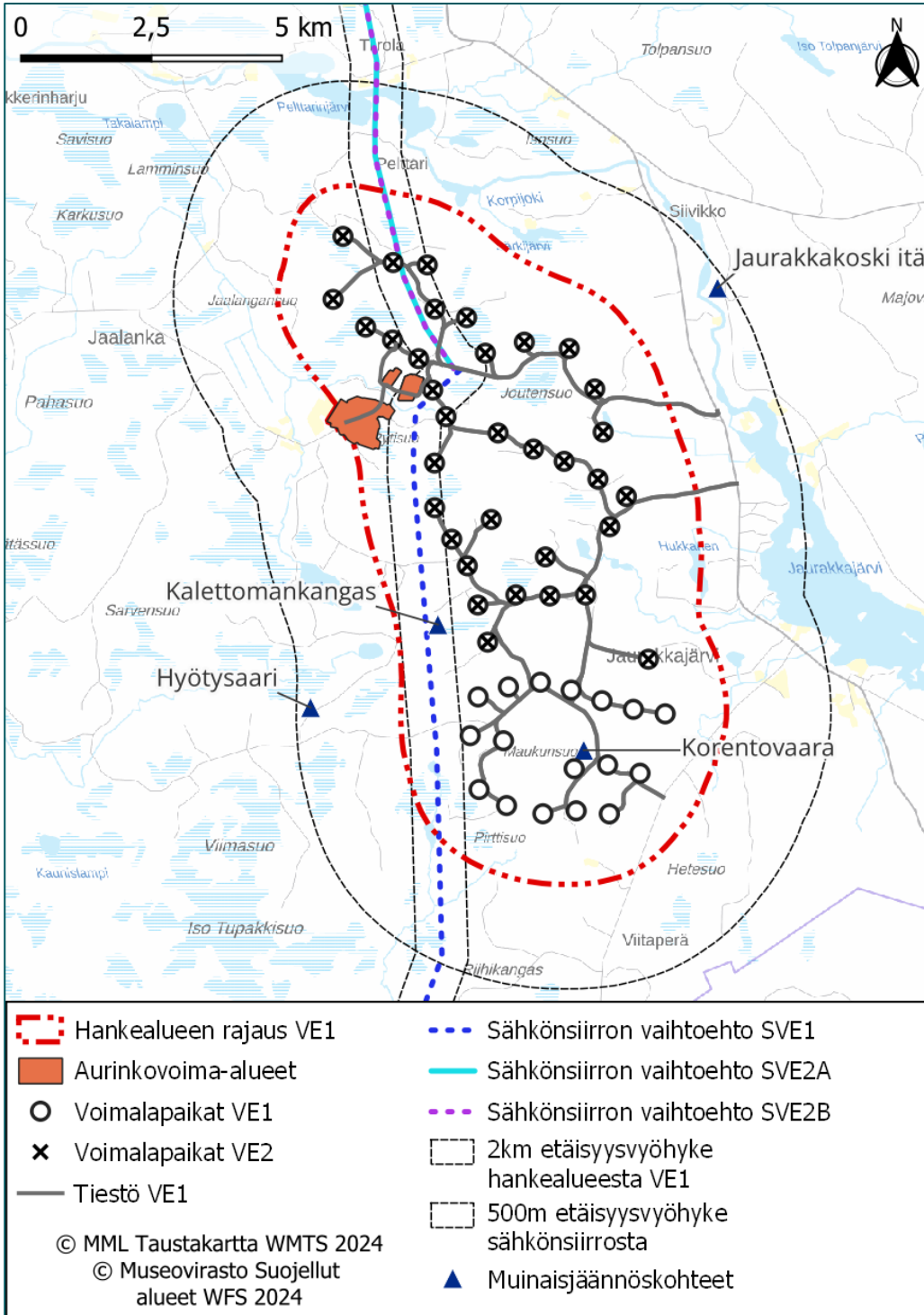
Kuva 9. Joutensuon suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet.

Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue on Jongun, Jaurakan ja Puhoksen joki- ja järvimaisemat suunnittelualueen pohjois-itäpuolella n. 1,1 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Lähin maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö on Likasenniemi suunnittelualueen luoteispuolella n. 8,8 km etäisyydellä lähimmästä voimalasta.

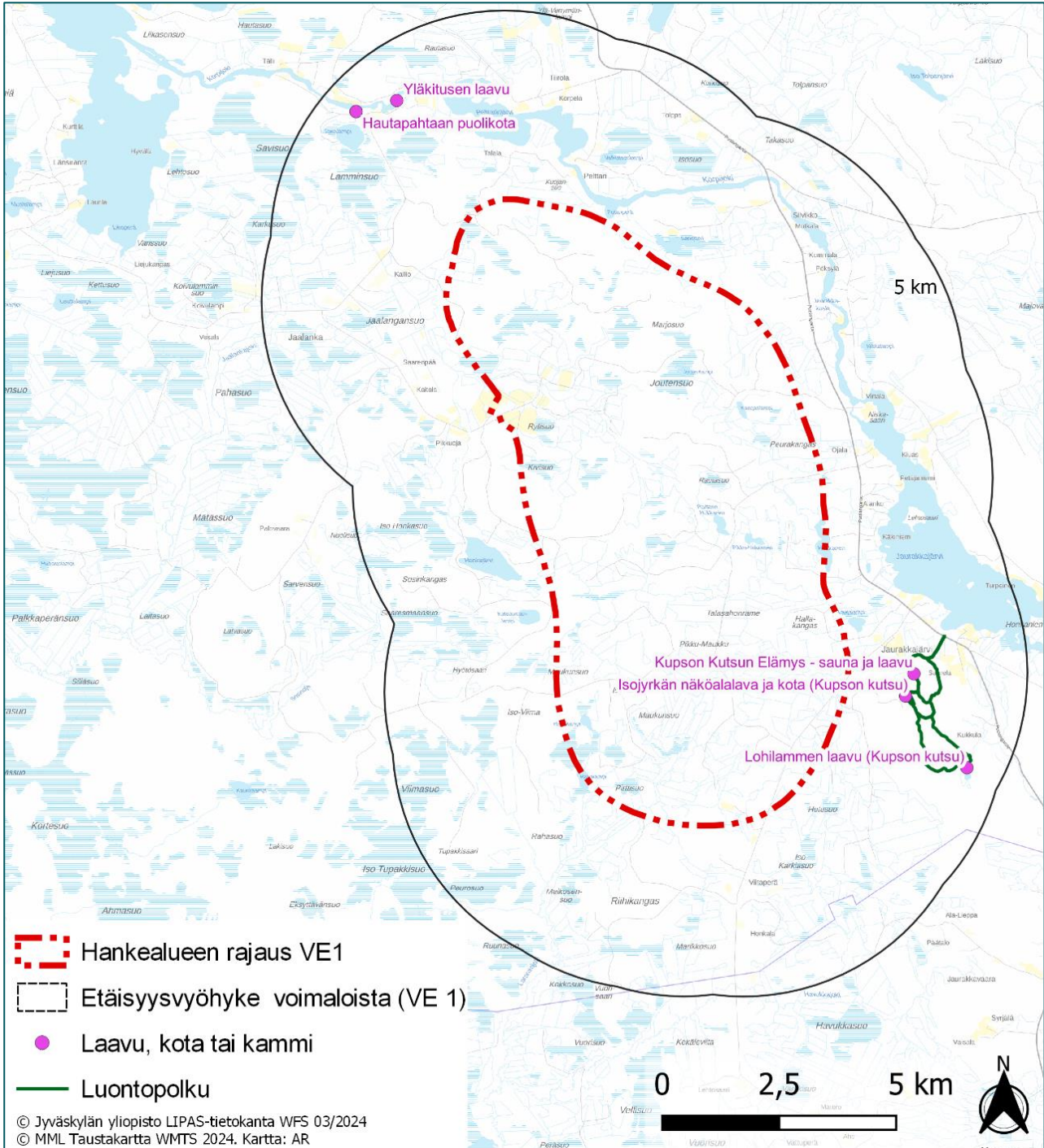
Kuva 10. Maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja maisema-alueet 20 km Joutensuon suunnitelluista voimaloista.

Suunnittelualueella sijaitsee kolme Museoviraston määrittelemää muinaisjäännöskohdetta ja kolme tervahautaa. Lähin muinaisjäännöskohde, Korentovaara, sijaitsee suunnittelualueen eteläosassa noin 400 metrin päässä lähimmästä suunnitellusta voimalapaikasta. Muut muinaisjäännöskohteet ovat Kalettomankangas (noin 0,9 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalapaikasta) ja Niskasaari luode (noin 1 km etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta voimalapaikasta). Voimaloita lähin tervahauta sijaitsee suunnittelualueen pohjoisosassa noin 160 metrin päässä lähimmästä suunnitellusta voimalapaikasta.

Kuva 11. Suunnittelualueella sijaitsevat muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet.

Suunnittelualueella ei sijaitse virkistyskohteita. Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuu muutamia virallisia virkistysrakenteita: alle 5 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu yhteensä viisi virkistyskohdetta ja yksi luontopolku. Kohteet painottuvat Kupson kutsu -luontopolun ympärille pohjoisessa sijaitsevia kotaa ja laavaa lukuun ottamatta.

Kuva 12. Virkistyskohteet 5 km etäisyydellä Joutensuon suunnitelluista voimaloista.

5.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018.

Hanketta koskevat seuraavat voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä.
- Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Terveellinen ja turvallinen ympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämissedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävästä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet.
- Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

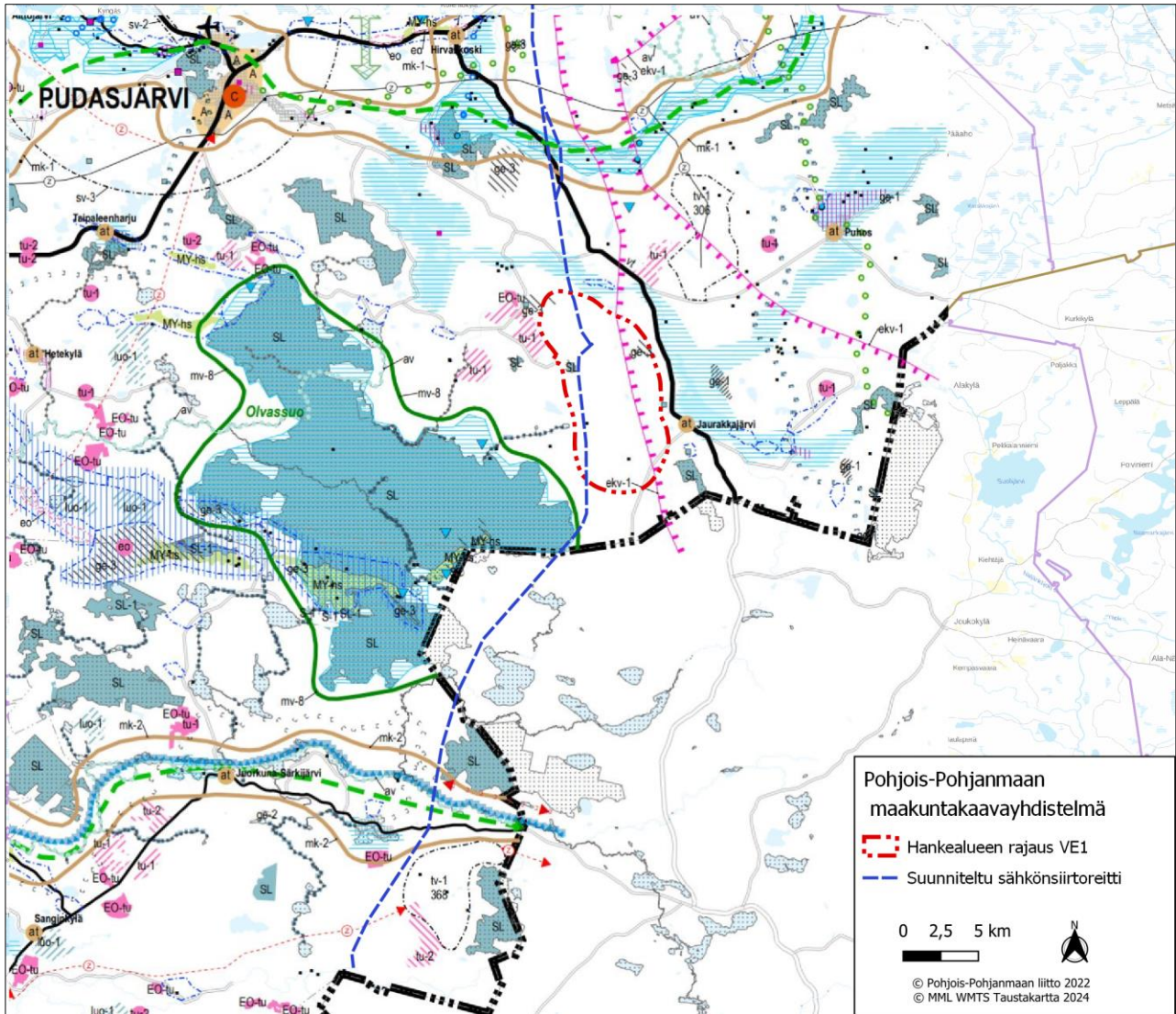
5.3 Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat

Hankealueet sijaitsevat Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella. Hankealueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukainen Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan vuonna 2005 vahvistettua kokonaisuusmaakuntakaavaa uudistettiin vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella aikavälillä 2009–2018. Uudistamistyö sai lainvoiman tammikuussa 2022. Maakuntakaavan uudistamisessa on käsitelty kattavasti koko maakunnan alueidenkäyttöä. Maakuntakaavan uudistaminen on edennyt kolmessa vaiheessa. Kokonaisuusmaakuntakaava on kumoutunut vaihekaavoissa käsiteltyjen teemojen ja korvaavien merkintöjen osalta aina vaihekaavan saadessa lainvoiman.

- Maakuntavaltuusto hyväksyi 1. vaihemaakuntakaavan 2.12.2013. Ympäristöministeriö vahvisti 1. vaihemaakuntakaavan 23.11.2015. Kaava sai lainvoiman 3.3.2017. Ensimmäisessä vaihemaakuntakaavassa on käsitelty energiantuotantoa ja -siirtoa (mm. manneralueen tuulivoima-alueet ja meritulivoiman päivitykset), kaupan palvelurakennetta, aluerakennetta, taajamia, luonnonympäristöä ja liikennejärjestelmiä.
- Maakuntavaltuusto hyväksyi 2. vaihemaakuntakaavan 7.12.2016. Maakuntakaavan 2. vaihekaava sai lainvoiman 2.2.2017. Toinen vaihemaakuntakaava käsittää maaseudun asutusrakenteen, kulttuuriympäristöt virkistys- ja matkailualueet, seudulliset materiaalikeskus- ja jätteenkäsittelyalueet, seudulliset ampumaradat ja puolustusvoimien alueet.
- Maakuntavaltuusto hyväksyi 3. vaihemaakuntakaavan 11.6.2018, se määrättiin voimaan maakuntahallituksen päätöksellä MRL § 232 nojalla 5.11.2018 ja sai lainvoiman 17.1.2022 KHO:n hylättyä viimeisen valituksen. Kolmas vaihemaakuntakaava käsittää pohjavesi- ja kiviainesalueet, mineraalipotentiali- ja kaivosalueet, Oulun seudun liikenteen ja maankäytön, tuulivoima-alueiden tarkistukset, Vaalan ja Himangan kaavamerkintöjen tarkistukset sekä muut tarvittavat päivitykset.

Kolmannen vaihemaakuntakaavan lainvoimaisuuden myötä Pohjois-Pohjanmaan kokonaisuusmaakuntakaava on kokonaan päivittynyt sekä Vaalan ja Himangan alueiden osalta Kainuun ja Keski-Pohjanmaan maakuntakaavat ovat kumoutuneet.

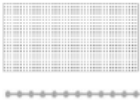
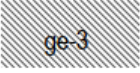
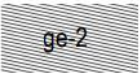

Näin ollen kaikki vaihemaakuntakaavat ovat nyt voimassa ja maakuntakaavan ohjausvaikutus voidaan käsitellä vaihekaavojen yhdistelmämaakuntakaavakarttaa käyttäen.

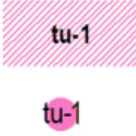

Kuva 13. Ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmäkartasta, jossa mukana 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2022). Suunnittelualue on lisätty kaavakartan päälle.

Hankealuetta ja sen lähiympäristöä (n. 5km) koskevat maakuntakaavassa seuraavat toiminnot ja merkinnät:

	<p>MINERAALIVARANTOALUE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja.</p> <p>Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa.</p> <p>Kehittämisperiaatteet:</p> <p>Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.</p>
---	--

	<p>LUONNONSUOJELUALUE (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.</p>
	<p>NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.</p>
	<p>ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA / TUULI- JA RANTAKERROSTUMA (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.</p>
	<p>ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA / MOREENIMUODOSTUMA (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.</p>
	<p>MUINAISMUISTOKOHDE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolaila (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset.</p> <p>Suunnittelumääräys: Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.</p>
	<p>PORONHOITOALUE (3.vmkk)</p> <p>Suunnittelumääräys: Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäyttölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokinta-paikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.</p>
	<p>PORONHOIDON KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ KOHDE TAI AITA (3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita tai aitoja.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p>

	Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja alueiden säilyminen.																								
	TURVETUOTANTOALUE (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.																								
	TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-1) (1. ja 3.vmkk) Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita. Suunnittelumääräykset: Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset. Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön. Alla lueteltujen soiden turvetuotanto on suunniteltava varmistaen, ettei nimettyjen purojen luonnontilaan voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia (1.vmkk): <table border="0"> <thead> <tr> <th colspan="2">Suon nimi ja valuma-alue</th> <th>Pikkujoki tai puro</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aittosuo,</td> <td>60.064</td> <td>Aitto-oja</td> </tr> <tr> <td>Jaalangansuo,</td> <td>60.074</td> <td>Jaalankajoki</td> </tr> <tr> <td>Lavasuo-Alavuotto</td> <td>60.035</td> <td>Haaraoja</td> </tr> <tr> <td>Mantilansuo W</td> <td>60.036</td> <td>Leipioja</td> </tr> <tr> <td>Murtosuo</td> <td>60.063</td> <td>Juurikkaaja</td> </tr> <tr> <td>Pahasuo</td> <td>60.074</td> <td>Jaalankajoki</td> </tr> <tr> <td>Pyörösuo</td> <td>60.026</td> <td>Vuotonoja</td> </tr> </tbody> </table>	Suon nimi ja valuma-alue		Pikkujoki tai puro	Aittosuo,	60.064	Aitto-oja	Jaalangansuo,	60.074	Jaalankajoki	Lavasuo-Alavuotto	60.035	Haaraoja	Mantilansuo W	60.036	Leipioja	Murtosuo	60.063	Juurikkaaja	Pahasuo	60.074	Jaalankajoki	Pyörösuo	60.026	Vuotonoja
Suon nimi ja valuma-alue		Pikkujoki tai puro																							
Aittosuo,	60.064	Aitto-oja																							
Jaalangansuo,	60.074	Jaalankajoki																							
Lavasuo-Alavuotto	60.035	Haaraoja																							
Mantilansuo W	60.036	Leipioja																							
Murtosuo	60.063	Juurikkaaja																							
Pahasuo	60.074	Jaalankajoki																							
Pyörösuo	60.026	Vuotonoja																							
	MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE (2. ja 3.vmkk), jota ehdotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla: - Aittojärvi-Kyngäs - Hai-luoto - Iijoen keskijuoksun kulttuurimaisema - Kalajokilaakso - Kuusamon kosket - Limingan lakeus - Manamansalo - Määttälänvaara-Vuotunki - Oulujoen laakso - Reisjärven Keskikylä-Kangaskylä - Säräisniemi - Tyrjäjärven kulttuurimaisemat - Virkkula Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota julkaisussa Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueetöryhmän mietintö II (Mietintö 66/1992, ympäristöministeriö, 1993) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.																								

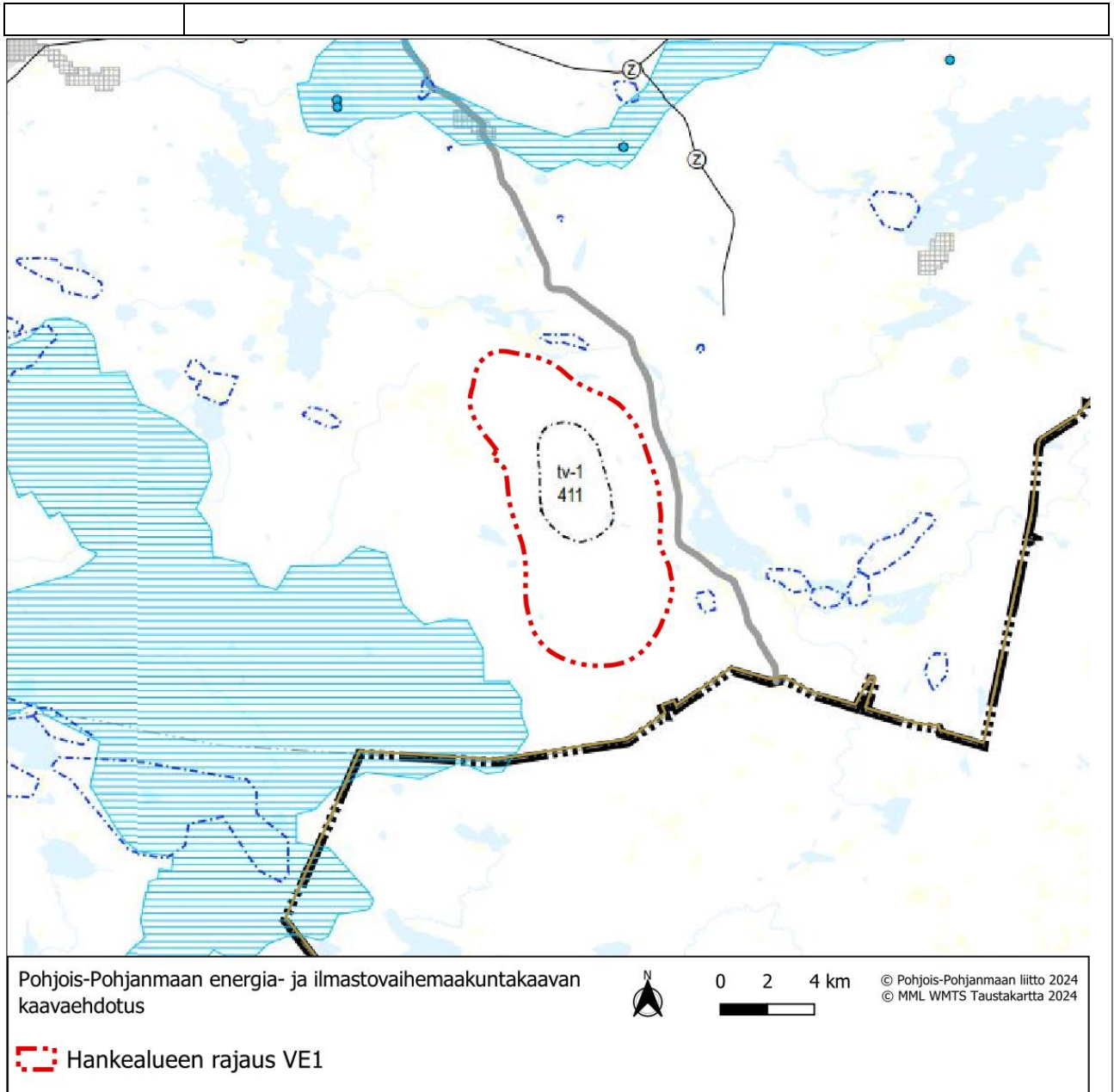
	<p>MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE (2. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Pohjois-Pohjanmaan päivitysinventointi 2013–2015; Kainuun päivitys- ja täydennysinventointi 2011–2013). Luettelot alueista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan ja 3. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksissa.</p> <p>Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota selvityksissä Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi (Pohjois-Pohjanmaan liitto, julkaisu B:86, 2015) sekä Kainuun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2011–2013 (Maaseutumaisemat – arvokaiden maisema-alueiden inventointi, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2013) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.</p>
	<p>POHJAVESIALUE (3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1- luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.</p> <p>Suunnittelumääräykset: Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.</p>
	<p>KYLÄ (2. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan maaseutualueiden kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.</p> <p>Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan soveltamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi.</p> <p>Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläsuojelun sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen.</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.</p>
	<p>VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt) (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.</p>

<p style="text-align: center;">mv</p> <hr style="border: 2px solid green;"/> <p style="text-align: center;">mv-8</p>	<p>MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE / MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE (1., 2. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistykseen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.</p> <p>Aluekohtaiset kehittämissperiaatteet:</p> <p>Olvassuo</p> <p>Alueen virkistyskäytön kehittäminen perustuu suoluontoon ja se pyritään toteuttamaan alueen luonteeseen soveltuvana kansallispuistona.</p>
<p style="text-align: center;">tv-1 301</p>	<p>TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-1) (1. ja 3.vmkk)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.</p> <p>Suunnittelumääräykset: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.</p> <p>Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.</p> <p>tv-1, 306 Tolpanvaara-Jylhävaara</p>

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.
- Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön.
- Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja.
- Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjijensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo -alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Kuva 14. Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavun kaavaehdotuksesta. Joutensuon suunnittelualue on lisätty kaavakartan päälle.

Lisäksi kaavaehdotuksessa on tuulivoimaa ja aurinkovoimaa koskevia yleisiä kaavamääräyksiä, jotka ohjaavat tarkempaa suunnittelua.

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Nämä yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Pohjois-Pohjanmaalla seudullisesti merkittävän tuulivoiman seudullisesti merkittävä kokonaisuus on vähintään kymmenen voimalaa

käsittävä tuulivoimahanke. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta maisemavaikutusten vähentämiseksi.

- Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue (tv-1 ja tv-2) on erityisominaisuutta kuvaava merkintä, joka mahdollistaa tarkemman suunnittelun, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavan tv-alueeseen tukeutuen. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava viimeisin selvitystieto mukaan lukien valtakunnalliset ja maakunnalliset selvitykset sekä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavan tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset (kaavaselostuksen liite 2). Tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden energia- ja voimalinjahankkeet ja hankkeiden yhteisvaikutukset.
- Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen, mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäänne- ulkopuolelle sekä luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjajensuojeluohjelman alueiden, pohjavesialueiden, maakuntakaavan luon-alueiden ja merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava valtakunnallisten ja maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä ja toimivina.
- Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, linnustoon, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 -verkostoon ja ekologisten yhteyksien säilymiseen, arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvoihin tai muuhun ympäristöön. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on arvioitava tuulivoimahankeeseen vaikutukset vaikutusalueella sijaitseviin Natura-alueisiin ja varmistaa ettei hankkeesta aiheudu erikseen ja yhdessä jo toteutuneiden tuulivoima-alueiden ja vireillä olevien muiden tuulivoima-alueiden kanssa Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lajistolle tai luontotyypille merkittäviä haitallisia vaikutuksia.
- Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa maakotkan ydinreviirien ja linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle (IBA, FINIBA ja MAALI-alueet). Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli voidaan varmistua siitä, ettei tuulivoimarakentaminen yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikennä linnustoarvoja. Muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja linnuston tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle. Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin. Tuulivoimalle herkkien lajien osalta on käytettävä viimeisintä saatavilla olevaa valtakunnallista ja alueellista selvitystietoa.
- Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin ja linnustoon, kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.
- Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä.

- Tuulivoiman vesistövaikutuksiin, etenkin vesistökuormituksen riskin riittävään huomioiseen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla, on kiinnitettävä tarkemmassa suunnittelussa erityistä huomiota. Tuulivoimahankkeiden suunnittelussa ja hankekohtaisissa vaikutusten arvioinneissa tulee huomioida valuma-alueiden muutosten ja vedenpidätyskyvyn muutokset, joista helposti muodostuu ennakoimattomia kerrannaisvaikutuksia runsaan tuulivoimarakentamisen alueilla. Lisäksi tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen on huomioitava virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen tiestörakentamisessa, eroosioherkkyyden huomioiminen virtaamia äärevöittäessä sekä rantavyöhykkeen olosuhteiden ja pienten virtavesien olosuhteiden turvaaminen. Lisäksi vaikutusten arvioinnissa on huomioitava yhteisvaikutukset muiden suuresti maankäyttöä muuttavien hankkeiden kanssa.
- Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.
- Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä, meripelastustoiminnasta, merenkulun tutka- ja radiojärjestelmistä ja muusta toiminnasta johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittettävä tuulivoimaloiden vaikutukset. Ilmatieteen laitoksen säätutkien osalta vaikutusarviointi on tehtävä myös yli 20 kilometrin etäisyydellä sijaitseviin tuulivoima-alueisiin, jos ne sijaitsevat alle 10 kilometrin etäisyydellä 20 kilometrin etäisyyksien sisäpuolella olevista tuulivoima-alueista. Tarvittaessa on neuvoteltava mahdollisuudesta järjestää kompensatiomittausasemia laajojen tuulivoima-alueiden yhteyteen (noin yli 10 voimalaa tai alue yli 20 km²).
- Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on kuultava puolustusvoimia. Suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten sensori- ja tietoliikennejärjestelmien turvaamisesta johtuvat rajoitteet. Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto puolustusvoimien Pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 kilometrin etäisyydelle puolustusvoimien alueista eikä alle 12 kilometrin etäisyydellä varalaskupaikoista.

AURINKOVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo ihmisen muokkaamille alueille, ei luonnontilaisille alueille. Nämä käytetyt, ns. brown field -alueet voivat olla esim. pilaantuneiden maiden alueita tai esim. käytöstä poistettuja kaatopaikkoja, läjitys- ja täyttöalueita, meluvalleja, entisiä turvetuotantoalueita, entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita tai huonosti tuottavia viljelysalueita. Aurinkovoimaloiden suunnittelua ja toteuttamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille.
- Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita ja aurinkovoimapuistoja suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sähkönsiirtoon. Lähekkäin sijoittuvien aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa. Alueet tulee

ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen tai muutoin jo muokatuille alueille.

- Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa voimat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten ulkopuolelle sekä luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjajensuojeluohjelman alueiden, pohjavesialueiden, maakuntakaavan luonnonalueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle. Aurinkovoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava valtakunnallisten ja maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä ja toimivina. Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia yllä mainittuihin kokonaisuuksiin.
- Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Aurinkovoimarakentamiselle herkkien lajien osalta on käytettävä viimeisintä saatavilla olevaa valtakunnallista ja alueellista selvitystietoa.
- Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä.
- Aurinkovoiman tuotantoalueiden vesistövaikutusten suuruus riippuu suuresti kuivatustarpeesta ja kuivatuksen kohteena olevasta maaperästä. Potentiaalisesti haitallisimpia vaikutuksia ilmenee vanhoille turvetuotantoalueille perustettavilla hankkeilla, mikäli happamoittavat vaikutukset ovat uhanneet vesistöjä jo turvetuotannon aikana. Aurinkovoiman vesistövaikutuksiin, etenkin vesistökuormituksen riskin riittävään huomioiseen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla, on kiinnitettävä tarkemmassa suunnittelussa erityistä huomiota.
- Toiminnanharjoittajan tulee selvittää teollisen kokoluokan aurinkoenergia-alueiden eli yli yhden piikkimegawatin (1 MWp) mahdolliset haitalliset vaikutukset puolustusvoimien sensori- ja tietoliikennejärjestelmille sekä niistä mahdollisesti aiheutuvat rajoitukset aurinkoenergiatuotannon sijoittumiselle suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Mahdolliset häiriövaikutukset tutka- ja radiojärjestelmille sekä sensori- ja tietoliikennejärjestelmille tulee selvittää ja arvioida yhteistyössä viranomaisten kanssa.

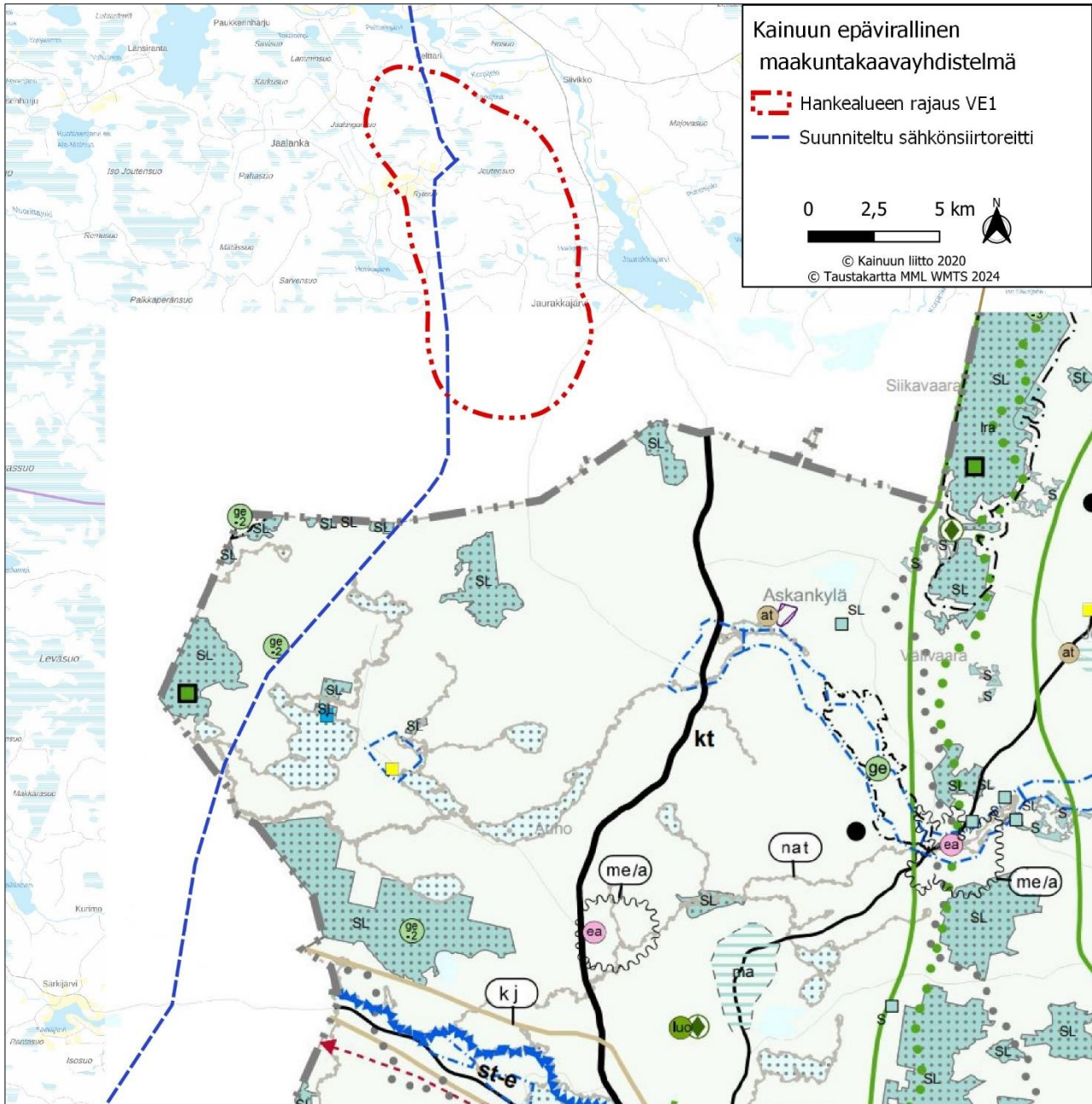
5.4 Kainuun maakuntakaavat

Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa:

- Kainuun maakuntakaava 2020
Kainuun liiton laatima maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukainen maakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 7.5.2007. Valtioneuvosto vahvisti Kainuun maakuntakaavan 29.4.2009 ja samalla kumosi vuonna 1991 vahvistetun Kainuun 3. seutukaavan. Kainuun maakuntakaava on lainvoimainen Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksillä 13.10.2009 ja 20.2.2013. Kainuun kokonaisuusmaakuntakaava 2020 kattaa koko Kainuun alueen ja siinä on käsitelty kaikki kaavan valmistelun aikana tunnistetut keskeiset maankäyttömuodot.

- **Kainuun 1. vaihemaakuntakaava**
Kainuun 1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 19.3.2012 ja se on vahvistettu ympäristöministeriössä 19.7.2013. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi ympäristöministeriön vahvistuspäätöksestä tehdyt valitukset 16.2.2015. Kaava koskee puolustusvoimain ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita.
- **Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava**
Lainvoimainen Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 7.3.2016. Kaava koskee vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista ja mitoittamista Kainuussa.
- **Kainuun tuulivoimamaakuntakaava**
Kainuun tuulivoimamaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 30.11.2015 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 31.1.2017. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi ympäristöministeriön vahvistuspäätöksestä tehdyn valituksen 21.5.2019. Kaavassa osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttövoittojen mukaisesti tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa.
- **Kainuun vaihemaakuntakaava 2030**
Lainvoimainen Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.12.2019. Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 käsitellään alue- ja yhdyskuntarakennetta, virkistystä, liikennejärjestelmää, luonnon- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Maakuntakaavassa osoitettavien uusien kaavaratkaisujen osalta Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 kumoaa tai muuttaa osin Kainuun maakuntakaavan 2020 kaavaratkaisuja ja sisältää teknisluonteisia korjauksia Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

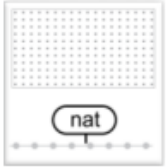
Voimassa olevat maakuntakaavamerkinnät on esitetty epävirallisessa yhdistelmämaakuntakaavassa, jonka avulla pyritään selkeyttämään kaavojen tulkintaa.

Kuva 15. Suunnittelualueen ja sähkösiirtoreittivaihtoehtojen sijoittuminen suhteessa Kainuun yhdistelmämaakuntakaavakarttaan (Kainuun liitto 2020).

Kainuun maakuntakaavoissa Joutensuon suunnittelualueen vaikutusalueelle (n. 5 km) sijoittuvat seuraavat toiminnot ja merkinnät:

	<p>LUONNONSUOJELUALUE TAI -KOHDTE (Kainuun maakuntakaava 2020, Kainuun vaihemaa-kuntakaava 2030)</p> <p>Merkinnällä SL osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita. Alueella on voimassa MRL 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Suojelumääräys (MRL 30.2 §):</p>
--	--

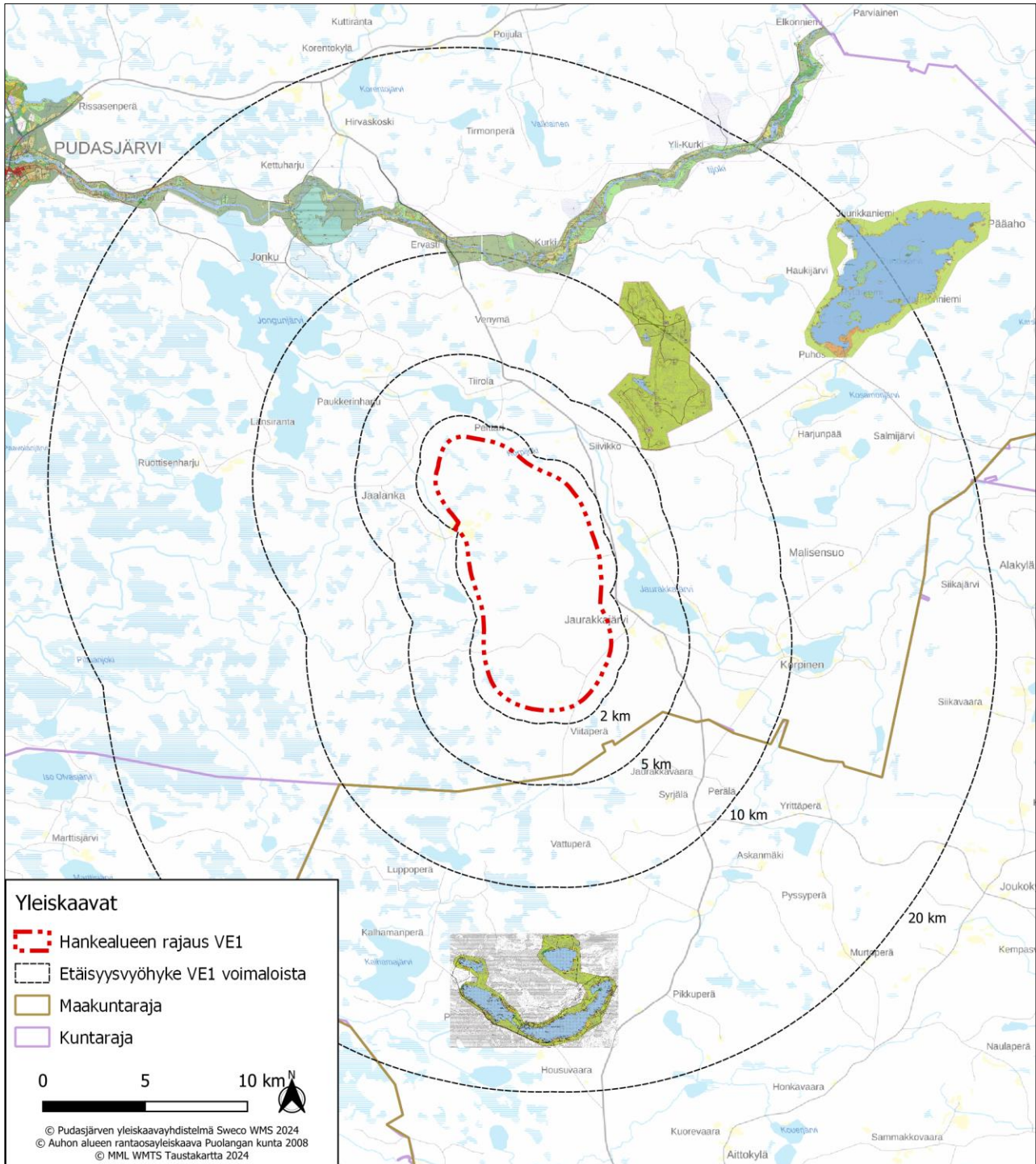
	<p>Alueella saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alueen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ELY-keskuksen tai vastaavan toimivaltaisen viranomaisen lausunto.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei toimenpiteillä vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta ja suojeluarvoja.</p>
	<p>NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA TAI EHDOTETTU ALUE (<i>Kainuun maakuntakaava 2020</i>)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Natura -alueilla ja niiden suojeluarvoja koskevissa hankkeissa noudatetaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksiä.</p> <p>Suunnittelumääräys: Natura 2000 -verkoston alueita ja niiden lähellä sijaitsevia alueita koskevassa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, että suunnitelma tai hanke ei luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla heikennä merkittävästi Natura -alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.</p>

Lisäksi Kainuun maakuntakaavoissa on annettu tuulivoimaloiden rakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä:

- Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tuulivoimalat tulee sijoittaa luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, vedenhankinnan kannalta tärkeiden pohjavesialueiden, harjusuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan virkistysalueiden sekä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen ulkopuolelle.
- Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon ko. tuulivoimahankkeen sekä eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu asutukselle merkittäviä melu- tai välkevaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvonta-tehtävän, lentoliikenteen, liikenneväylien sekä arkeologisen kulttuuriperinnön ja luonnonsuojelulla suojeltujen kohteiden edellyttämät rajoitteet tuulivoimarakentamiselle ja pyytää lausunnot asianomaisilta viranomaisilta

5.5 Yleiskaavat

Suunnittelualueelle ei sijoitu voimassa olevia yleiskaavoja. Lähin yleiskaavoitettu alue, Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava, sijoittuu lähimmillään noin 4 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueen rajasta koilliseen. Alle 5 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta ei sijoitu muita yleiskaava-alueita.

Kuva 16. Suunnittelualue suhteessa voimassa oleviin yleiskaavoihin.

5.6 Asema- ja ranta-asemakaavat

Suunnittelualueella sijaitsee yksi osa Korpjoen ranta-asemakaavoitetuista alueista. Kangaslammen rannassa sijaitseva asemakaavoitettu alue on kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousaluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Ranta-asemakaavamääräysten mukaan koko kaava-alueella suositellaan noudatettavaksi Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion rantametsien metsänhoito-ohjeita. MY -alueilla avohakkuut, syvät

metsänauraukset ja muut luontoa merkittävästi muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. 50 m leveällä rantavyöhykkeellä sallitaan vain maisemanhoidon kannalta välttämättömät puuston harvennus- ja korjuutoimenpiteet. Kyseessä olevalla ranta-asemakaavoitetulla alueella ei ole rakennusoikeutta. Muut Korpjoen ranta-asemakaavan alueet sijaitsevat alle kahden kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta suunnittelualueen itäpuolella.

Suunnittelualueella sijaitsevalle Korpjoen ranta-asemakaavoitetulle alueelle on osoitettu seuraava merkintä:

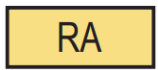

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Muut Korpjoen ranta-asemakaavan alueet sijaitsevat alle 1,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta itään. Alueille on osoitettu edellä mainitun MY-alueen lisäksi seuraavat merkinnät:

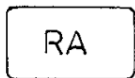

Maa- ja metsätalousalue

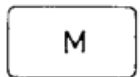

Loma-asuntojen korttelialue

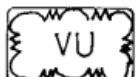
Suunnittelualueen länsipuolella alle kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta sijaitsee Honkajärven rantakaava. Honkajärven rantakaavassa on osoitettu seuraavat merkinnät:

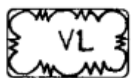
Loma-asuntojen korttelialue, jolla olevalle rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon, talousrakennuksen ja saunan. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala ei saa ylittää sataa kerrosalaneliometriä. Rakennusten tulee sopeutua ympäristöön. Rakennuspaikalla on säilytettävä maiseman kannalta merkittävä puusto.

Maa- ja metsätalousalue

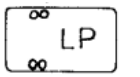
Urheilualue

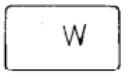
Lähiulkoilualue

Vedenottamo

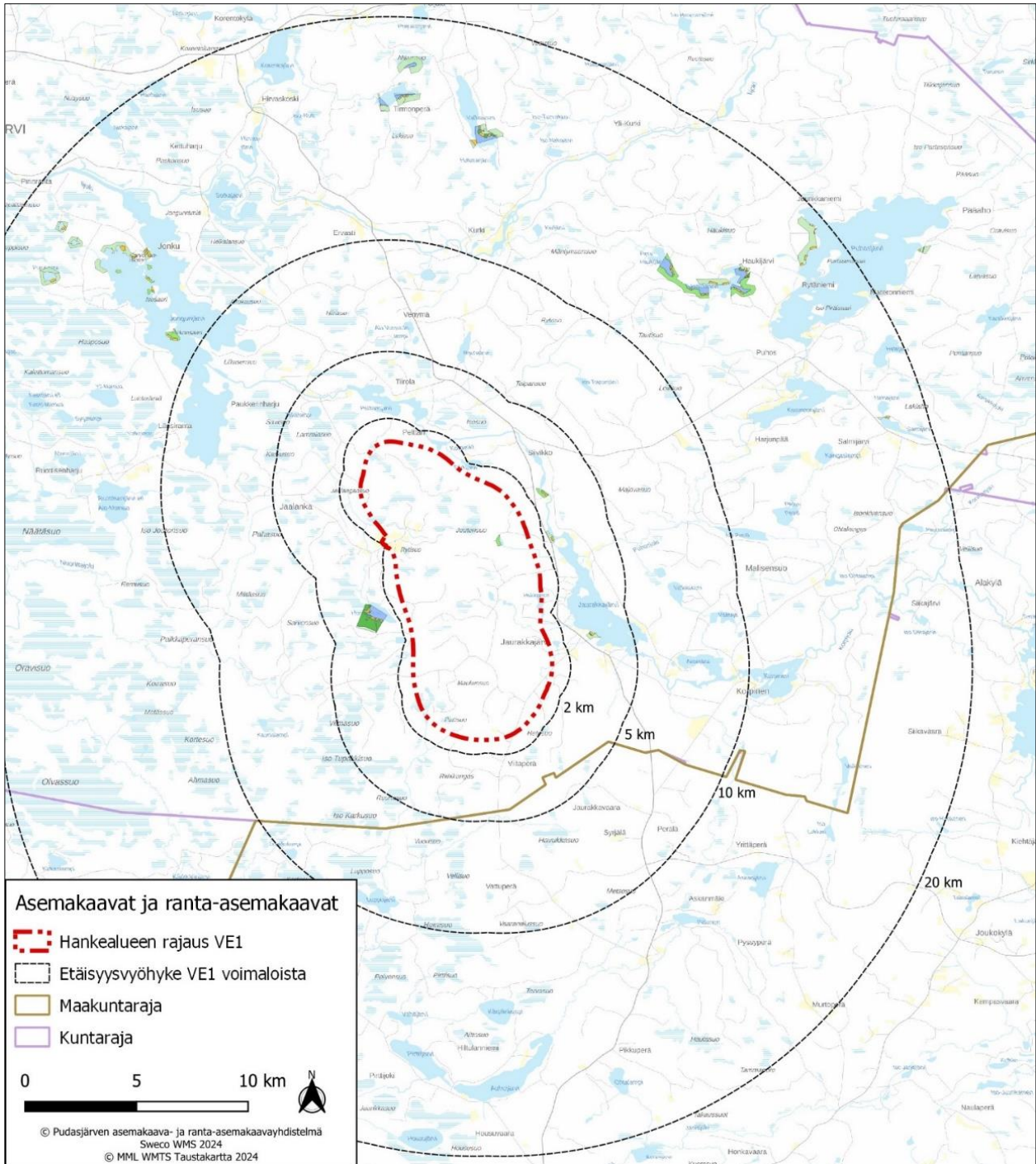

Pysäköimisalue

Vesialue

Lisäksi suunnittelualueen itäpuolella alle kahden kilometrin etäisyydellä alueen rajasta sijaitsee Korpisen ranta-asemakaava, johon on osoitettu maa- ja metsätalousaluetta (M), loma-asuntojen korttelialuetta (RA) ja lähivirkistysaluetta (VL). Tämän ranta-asemakaavan muutos on vireillä, ja kaavaehdotus on ollut nähtävillä 17.07.-26.08.2024. Ranta-asemakaavan muutoksessa kaava-alueelle osoitetaan edellisten lisäksi pysyvää asutusta (AO Erillispientalojen korttelialue) ja lähivirkistysalueen merkintä poistuu.

Kuva 17. Hankealue suhteessa alueen voimassa oleviin ranta-asetakaavoihin ja asemakaavoihin.

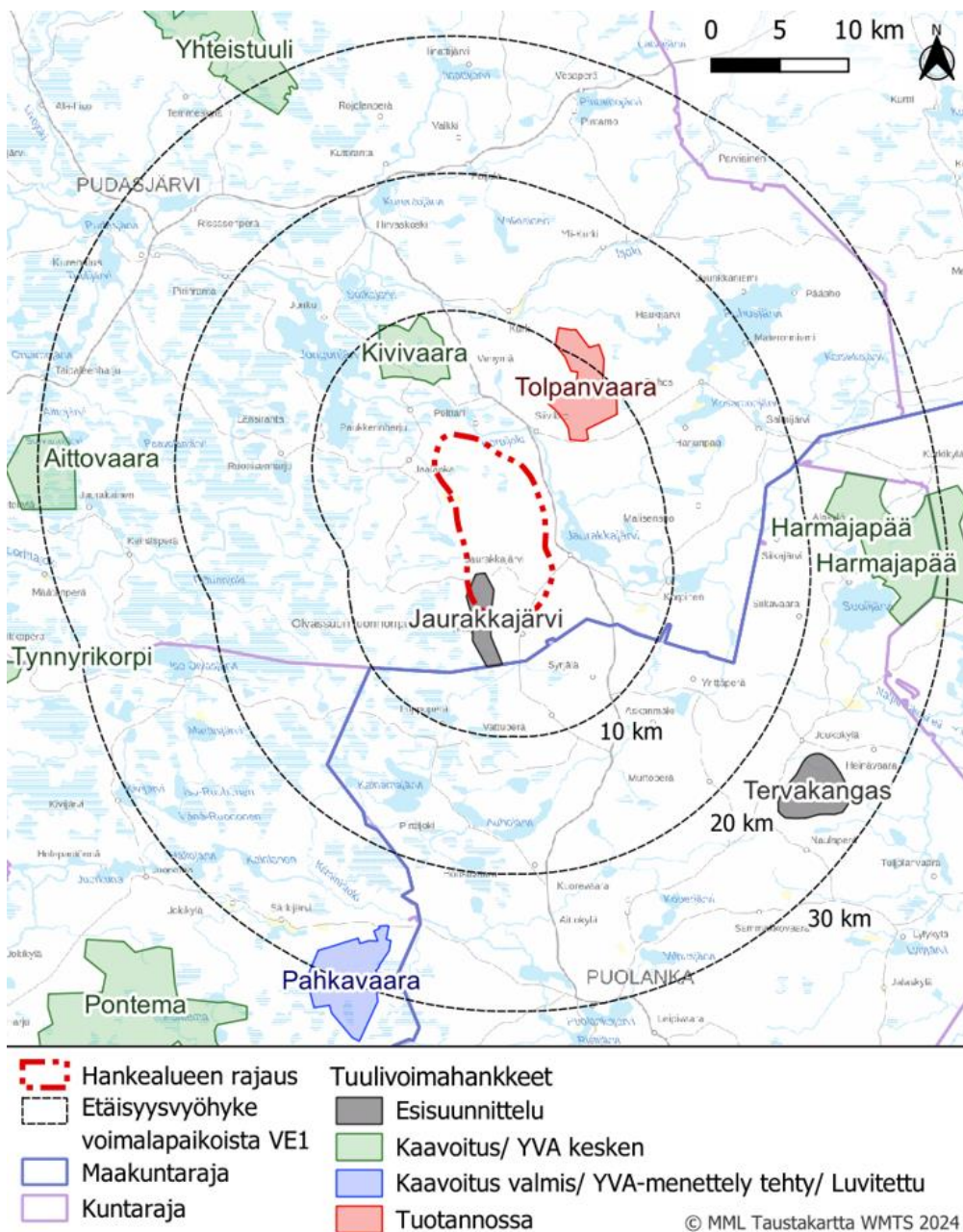
5.7 Maanomistus

Suunnittelualueesta noin puolet sijoittuu Metsähallituksen omistamille maa-alueille. Muu osa suunnittelu-alueesta on yksityisten omistuksessa olevia maa-alueita.

5.8 Suunnittelualan läheisyyteen sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet

Lähialueen jo toiminnassa olevat tuulivoimalat ja suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet otetaan huomioon kaavan vaikutusten arvioinnissa siinä mittakaavassa kuin mahdollisia yhteisvaikutuksia arvioidaan voivan aiheutua.

Alle 30 km etäisyydelle suunnittelualueesta sijoittuu kahdeksan eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta: Tolpanvaara noin 3,9 km etäisyydellä suunnittelualueesta, Kivivaara noin 3,9 km etäisyydellä, Harmajapää noin 20,3 km etäisyydellä, Pahkavaara noin 23,9 km etäisyydellä, Aittovaara noin 26,3 km etäisyydellä ja Yhteistuuli noin 26,5 km etäisyydellä suunnittelualueesta. Esisuunnittelussa oleva Jaurakkajärven tuulivoimahanke sijoittuu osittain samalle alueelle kuin Joutensuon suunnittelualue. Tervakankaan esisuunnittelussa oleva tuulivoimahanke sijoittuu noin 24,5 km etäisyydelle suunnittelualueen rajasta.

Kuva 18. Muut tuulivoimahankkeet Joutensuon suunnittelualan ympäristössä.

6 Selvitykset ja vaikutusten arviointi

6.1 Vaikutusten arvioinnista

Vaikutusten arviointi on osa tuuli- ja aurinkovoimarakentamisen suunnittelua. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä sekä Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa. Vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua. Vaikutusten selvittäminen perustuu alueella käytössä oleviin perustietoihin ja valmiisiin, ajantasaisiin selvityksiin, alueella suoritettuihin maastokäynteihin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja huomautuksiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin.

Merkittävien tuulivoimahankkeiden, ja tässä tapauksessa myös aurinkovoimahankkeen, ympäristövaikutukset arvioidaan YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimahanke ylittää YVA-lain liitteen 1 (126/2019) hankeluettelon mukaisen rajan. YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeissa, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia.

Tässä hankkeessa ennakoitaan ympäristövaikutusten kohdistuvan tuulivoimapuiston osalta erityisesti maisemaan, luontoon ja maankäyttöön. Kookkaina rakennelmina tuulivoimalat näkyvät alueella laajasti, myös naapurikuntien puolella. Luontovaikutukset kohdistuvat erityisesti linnustoon. Kokonaisuudessaan laajana hankkeena vaikutukset alueen elinkeinoelämään ja aluetalouteen ovat merkittävät varsinkin hankkeen rakennusvaiheessa työllisyyden kannalta sekä käytön aikana kuntatalouden kannalta. Arviointityön perusteella hankkeen vaikutusalueet tarkentuvat ja saattavat laajentua tai rajautua tässä suunnitelmassa arvioidusta.

Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutusten arvioimisen tueksi laaditaan suunnittelualueilta YVA- ja kaavamennettelyn yhteydessä seuraavat selvitykset ja mallinnukset:

Laadittavat selvitykset:

- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- Lepakkoselvitys (9 yötä)
- Viitasammakkoselvitys (3 päivää)
- Liito-oravaselvitys (4 päivää)
- Natura-arviointi (Jäkälävaaran rinnesuot ja Rytisuo, FI1103823)
- Natura-tarvearvioinnit:
 - Kiiminkijoki, SAC, FI1101202
 - Olvassuo, SAC/SPA FI1103829
- Pesimälinnustoselvitys
- Metsäkanalintujen soidinpaikkainventointi (8 päivää)
- Pöllöselvitys (6 yötä)
- Päiväpetolintuselvitys (10 päivää)
- Porotalousselvitys
- Lintujen kevät- ja syysmuuton tarkkailu (20 maastotyöpäivää)

- Muiden luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien tai muutoin arvokkaan eläinlajiston elinympäristöjä ja esiintymispotentiaalia havainnoidaan muiden selvitysten yhteydessä
- Arkeologinen inventointi

Tehtävät mallinnukset:

- Näkemäalueanalyysi ja havainnekuvat
- Melu- ja välkemallinnukset

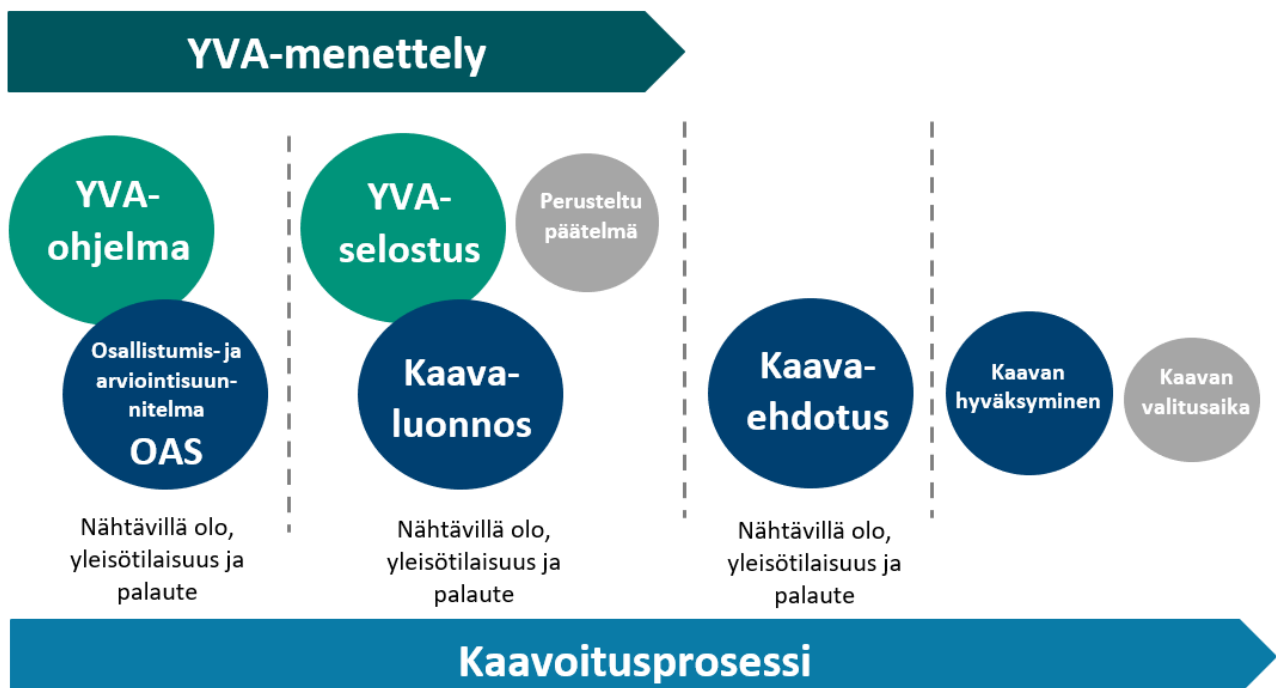
Kyselyt:

- Asukaskysely
- Metsästäjähaastattelut
- Maakotkan elinympäristömalli

6.2 Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteensovittaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on tärkeä osa yleiskaavan laadintaa. Ympäristövaikutusten arviointia varten tehdyissä selvityksissä on huomioitu yleiskaavoituksessa tarvittavat selvitystarpeet, jolloin yleiskaava voidaan laatia YVA-menettelyn selvitysaineiston pohjalta.

Hankkeen YVA-ohjelma ja kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma pyritään asettamaan samoihin aikoihin nähtäville. YVA- ja kaavaprosesseihin liittyvät tiedotustilaisuudet pyritään yhdistämään siten, että hankkeesta kiinnostuneet voivat tiedotustilaisuuksissa saada tietoa hankkeen, YVA-menettelyn ja kaavoituksen etenemisestä sekä siitä, miten YVA-menettelyn yhteydessä tehdyt selvitykset otetaan huomioon hankesuunnittelussa ja kaavoituksessa.

Kuva 19. YVA-menettelyn ja kaavoitusprosessin kulku.

7 Osallistuminen ja vuorovaikutus

7.1 Osalliset

Osallisia ovat

- kiinteistönomistajat
- ne, joiden asumiseen, työhön tai muihin oloihin valmisteilla oleva kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa:
 - kaavan vaikutusalueen asukkaat, yritykset ja elinkeinonharjoittajat, virkistysalueiden käyttäjät, kaavan vaikutusalueen maanomistajat ja haltijat
- viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:
 - Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 - Kainuun ELY-keskus
 - Pohjois-Pohjanmaan liitto
 - Kainuun liitto
 - Pohjois-Pohjanmaan museo
 - Kainuun museo
 - Pudasjärven kaupunki
 - Puolangan kunta
 - Utajärven kunta
 - Taivalkosken kunta
 - Suomussalmen kunta
 - Puolustusvoimat
 - Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
 - Väylä (Liikennevirasto)
 - Luonnonvarakeskus LUKE
 - Metsähallitus
 - Oulunkaaren ympäristöpalvelut
 - Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
 - Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde
 - Metsähallitus
 - Metsäkeskus
 - Traficom
 - Fingrid Oyj
 - Digita Oy
 - Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti
 - Pääesikunta, Operatiivinen osasto
 - Fintraffic Lennonvarmistus Oy (ent. ANS Finland Oy)
 - Pohjois-Pohjanmaan Ympäristöterveydenhuolto
 - Suomen Erillisverkot Oy
- yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:
 - asukkaita edustavat yhteisöt kuten asukasyhdistykset sekä kylätoimikunnat
 - tiettyä intressiä tai väestöryhmää edustavat yhteisöt, kuten luonnonsuojeluyhdistykset ja riistanhoitoyhdistykset
 - elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä edustavat yhteisöt kuten paliskunnat: Pudasjärven ja Pintamon paliskunnat, sekä Paliskuntain yhdistys.

7.2 Osallistuminen

Osallisilla on mahdollisuus antaa mielipiteensä ja muistutuksensa kaavan nähtävillä olon aikana kaavaluonnos- ja kaavaehdotusvaiheessa. MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiin, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Kaavan valmisteluvaiheessa ja kaavan ehdotusvaiheessa pyydetään lausunnot viranomaisilta.

Vuorovaikutuksen ja osallistumisen takaamiseksi järjestetään nähtävilläoloaikoina kaikille avoimet tiedotus- ja yleisötilaisuudet. Kaavoituksen asiakirjat ovat saatavilla koko prosessin ajan Pudasjärven kaupungin internetsivuilla.

8 Suunnitteluvaiheet ja alustava aikataulu

Kaavoituksen aloitusvaihe ja vireilletulo (kesä-syky 2024)

Pudasjärven kaupunginhallitus on päättänyt käynnistää Joutensuon tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen 11.06.2024 §189.

Pudasjärven kaupunginhallitus päättää osayleiskaavan vireille tulosta ja MRL 63 §:n mukaisen Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavaa koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksymisestä ja sen nähtävillä asettamisesta 30 vrk:ksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä asettamisesta kuulutetaan sanomalehdissä ja kunnan kotisivuilla Internetissä. Maanomistajille ilmoitetaan kirjeitse kaavoituksen vireilletulosta ja OAS:sta. OAS:n nähtävillä oloaikana pidetään yleisötilaisuus.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtävillä, jolloin osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Mielipiteet pyydetään toimittamaan ensisijaisesti kirjallisena johonkin seuraavista osoitteista:

- Pudasjärven kaupungin asiakaspalvelu: Kohtaamo, Hyvän olon keskus Pirtti, Varsitie 1, 93100 Pudasjärvi (asiakaspalvelun aukioloaikoina)
- Postilla: Pudasjärven kaupunki, tekninen osasto, Karhukunnaantie 6 (PL 10), 93101 Pudasjärvi
- Sähköpostilla: kirjaamo@pudasjarvi.fi

Yleiskaavasta järjestetään MRL 66§:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavoitusprosessin aikana.

Yleiskaavan valmisteluvaihe (kevät-kesä 2025)

Kaavan valmisteluvaihe ajoittuu keväälle ja kaavaluonnos laaditaan samanaikaisesti YVA-selostuksen kanssa. Pudasjärven kaupunginhallitus päättää valmisteluvaiheen aineiston ja kaavaluonnoksen nähtävillä asettamisesta MRL 62§:n ja MRA 30§:n mukaisesti. Nähtävillä asettamisesta kuulutetaan sanomalehdissä ja kunnan kotisivuilla Internetissä. Viranomaisille tarjotaan nähtävilläoloaikana mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää nähtävilläoloaikana mielipiteensä valmisteluvaiheen aineistosta joko kirjallisesti tai suullisesti. Mielipiteet pyydetään toimittamaan ensisijaisesti kirjallisena. Kirjalliset mielipiteet ja lausunnot pyydetään toimittamaan johonkin seuraavista osoitteista:

- Pudasjärven kaupungin asiakaspalvelu: Kohtaamo, Hyvän olon keskus Pirtti, Varsitie 1, 93100 Pudasjärvi (asiakaspalvelun aukioloaikoina)
- Postilla: Pudasjärven kaupunki, tekninen osasto, Karhukunnaantie 6 (PL 10), 93101 Pudasjärvi

- Sähköpostilla: kirjaamo@pudasjarvi.fi

Kaavan valmisteluvaiheen aineiston nähtävilläoloaikana järjestetään hankkeen YVA-menettelyn kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus. Tilaisuus järjestetään myös etäyhteisötilaisuutena.

Yleiskaavan ehdotusvaihe (syksy 2025)

Kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana saadut mielipiteet ja lausunnot käsitellään ja niihin laaditaan perustellut vastineet. Kaavaehdotuksen laadinnassa huomioidaan YVA-menettelystä saatu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Kaavaan tehdään palautteen pohjalta tarvittavat muutokset. Pudasjärven kaupunginhallitus päättää osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä asettamisesta MRL 65§:n ja MRA 19§:n mukaisesti 30 päivän ajaksi.

Nähtävilläolosta julkaistaan kuulutus sanomalehdissä ja kunnan kotisivuilla internetissä. Nähtävilläoloaikana kaikilla osallisilla on mahdollisuus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutukset pyydetään toimittamaan ensisijaisesti kirjallisena.

Yleiskaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta. Yleiskaavasta järjestetään ehdotusvaiheessa tarvittaessa MRL 66§:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Ehdotusvaiheessa ulkopaikkakuntalaisille kaava-alueen maanomistajille tiedotetaan kaavaehdotuksen nähtävilläolosta postitse kunnassa tiedossa olevien osoitteiden mukaisesti. Muistutus on toimitettava kirjallisena Pudasjärven kaupungille ennen nähtävilläolon päättymistä.

Kirjalliset mielipiteet ja lausunnot pyydetään toimittamaan johonkin seuraavista osoitteista:

- Pudasjärven kaupungin asiakaspalvelu: Kohtaamo, Hyvän olon keskus Pirtti, Varsitie 1, 93100 Pudasjärvi (asiakaspalvelun aukioloaikoina)
- Postilla: Pudasjärven kaupunki, tekninen osasto, Karhukunnaantie 6 (PL 10), 93101 Pudasjärvi
- Sähköpostilla: kirjaamo@pudasjarvi.fi

Yleiskaavan hyväksymisvaihe (alkuvuosi 2026)

Kaavaehdotuksesta annettuihin muistutuksiin ja lausuntoihin annetaan perustellut vastineet. Pudasjärven kaupunginvaltuusto päättää yleiskaavan hyväksymisestä. Yleiskaavan hyväksymispäätöksestä kuulutetaan virallisesti MRL 67 §:n ja MRA 94 §:n mukaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n mukaan yleiskaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään.

Jos valituksia ei jätetä, kaava astuu voimaan, kun sen hyväksymistä koskevasta lainvoimaisesta päätöksestä on kuulutettu (MRA 93 §). Kuulutus julkaistaan paikallislehdissä sekä kaupungin internetsivulla.